

บทที่ 2

ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาการติดตามการดำเนินงานการจัดหลักสูตร วิทยาลัยชุมชนระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยชุมชนแม่ข่าย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบในการศึกษาค้นคว้า โดยมีลำดับดังนี้

1. ความหมาย องค์ประกอบ และความสำคัญของหลักสูตร
2. การจัดหลักสูตร
3. โครงการวิทยาลัยชุมชน
4. การพัฒนาหลักสูตรวิทยาลัยชุมชนระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2545
5. หลักสูตรวิทยาลัยชุมชนระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2545
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมาย องค์ประกอบ และความสำคัญของหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตร ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับหลักสูตรแตกต่างกันไปในรายละเอียดดังนี้

สุมิตร คุณานุกร (2523) หลักสูตรในโรงเรียน หมายถึง โครงการที่ประมวล ความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียน ไม่ว่าจะ เป็นภายในหรือภายนอก โรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ธำรง บัวศรี (2532) หลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำ เพื่อแสดงถึง จุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

วิชัย ดิสสระ (2535) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตรหมายถึง เนื้อหา วิชาที่ประมวลประสบการณ์ของการเรียนรู้กระบวนการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) หลักสูตรมีความหมายที่หลากหลายทั้งความหมาย ในเขตแคบ และความหมายในขอบเขตกว้าง ดังนี้

หลักสูตร คือ รายวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่เรียน

หลักสูตร คือ จุดหมายที่ผู้เรียนพึงบรรลุ

หลักสูตร คือ แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่นักเรียน

หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนที่จัดโดยโรงเรียน

หลักสูตร คือ กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียน

ทาบ (Taba, 1962) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึง ประสบการณ์ทุกอย่างที่โรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่เหมาะสมในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข

โบซองป์ (Beauchamp, 1981) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จะต้องเรียน โดยมีการสร้างหลักสูตร รูปแบบของหลักสูตร ทฤษฎีของหลักสูตร และ แหล่งอ้างอิงพื้นฐาน

จากแนวคิดของนักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตรที่กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรพอจะสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง แผน โครงการ รายวิชาและประสบการณ์ทั้งหมดที่เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร

สุมิตร คุณานุกร (2518) กล่าวว่า หลักสูตร ควรมีองค์ประกอบ 4 ประการด้วยกันคือ

1. ความมุ่งหมาย (Objectives)
2. เนื้อหา (Content)
3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation)
4. การประเมินผล (Evaluation)

บุญมี เณรยอด (ม.ป.ป.) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ควรประกอบด้วย

1. จุดหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหาของหลักสูตร
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผลหลักสูตร

ทาบ (Taba, 1962) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ควรอย่างน้อย 4 ประการ คือ

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสำหรับแต่ละวิชา
3. กระบวนการเรียนการสอน
4. โครงการประเมินผลตามหลักสูตร

โบซงป์ (Beauchamp, 1981) กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรไว้

4 ประการ

1. เนื้อหาสาระและวิธีการจัด
2. จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ
3. แนวการนำหลักสูตรไปใช้สอน
4. การประเมินผล

จากองค์ประกอบของหลักสูตรตามแนวคิดของนักการศึกษาข้างต้น พอสรุปได้ว่า หลักสูตรควรมีองค์ประกอบ 4 ประการคือ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหารายวิชา
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผลหลักสูตร

ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญ ที่จะทำให้การจัดการศึกษาประสบผลตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นเสมือนเบ้าหลอมพลเมืองให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ ช่วยให้การปฏิบัติงานของครูมีมาตรฐาน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (อมรา เล็กเริงสินธุ์, 2528) เป็นทั้งเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา ระดับต่างๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐให้แก่สถานศึกษา อีกทั้งยังเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะอำนวยความสะดวก ควบคุมดูแลติดตามผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล และ เป็นสิ่งกำหนดลักษณะรูปร่างของสังคมใน

อนาคตได้ว่าจะเป็นไปในรูปแบบใด (สันต์ ธรรมบำรุง, 2527) ดังนั้น หลักสูตรจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาในทุกระดับ เพราะหลักสูตรเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหา จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสังคมและประเทศต่อไป

การจัดหลักสูตร

การจัดหลักสูตร เป็นส่วนสำคัญยิ่งในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เนื่องจากหลักสูตรจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งการนำหลักสูตรไปใช้หมายถึงการที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูนำเอาโครงการของหลักสูตรที่เป็นรูปเล่มไปปฏิบัติให้เกิดผลรวมถึงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกและนักเรียนสามารถสอนและเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด (สุมิตร คุณานุกร, 2523)

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) ได้กล่าวว่า การจัดวางแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การเตรียมวางแผนการใช้หลักสูตรใหม่
2. การจัดเตรียมอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตร
3. การจัดครูเข้าสอน
4. การจัดตารางสอน
5. การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน
6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร
7. การจัดสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ และการเลือกสรรโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตร
8. การจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร

สงัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า การใช้หลักสูตรจะมีงานหลักอยู่ 3 ลักษณะสรุปได้ ดังนี้

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร
  - 1.1 งานเตรียมบุคลากร
  - 1.2 การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร
  - 1.3 การบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร

- 1.4 การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน
2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร
  - 2.1 การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
  - 2.2 การจัดทำแผนการสอน
  - 2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
  - 2.4 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร
  - 3.1 การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร
  - 3.2 การจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

วิเชียร ภู่อุวรรณ (2531) ได้ศึกษาการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 ซึ่งมีประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ
  - 1.1 การจัดทำแผนการเรียน
  - 1.2 การจัดครูเข้าสอน
  - 1.3 การจัดเตรียมเอกสารประกอบหลักสูตร
  - 1.4 การจัดเตรียมสื่อการสอน
  - 1.5 การจัดเตรียมสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน
  - 1.6 การจัดเตรียมบริการแนะแนว
  - 1.7 การจัดเตรียมการติดตามประเมินผลการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ
2. การดำเนินการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ
  - 2.1 การจัดการเรียนการสอน
  - 2.2 การใช้สื่อการเรียน
  - 2.3 การใช้สถานที่ที่สอนและฝึกงาน
  - 2.4 การวัดผลและประเมินผล
  - 2.5 การจัดบริการแนะแนว
  - 2.6 การนิเทศและติดตามผล
3. การติดตามประเมินผลการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ
  - 3.1 การเตรียมการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

3.2 การดำเนินการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

4. ปัญหาการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับการติดตามประเมินผลการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

นนุช สีสันต์ (2539) ได้ศึกษาการจัดหลักสูตรภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยมีประเด็นสำคัญคือ

1. การเตรียมการจัดหลักสูตร

1.1 การวางแผนการจัดหลักสูตร

1.2 การจัดเตรียมบุคลากร

1.3 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

1.4 การจัดตารางสอน

1.5 การเตรียมวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน

2. การดำเนินการจัดหลักสูตร

2.1 การวางแผนการสอน

2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน / กิจกรรมเสริม

2.3 การใช้สื่อการเรียนการสอน

2.4 การวัดและประเมินผล

3. การนิเทศติดตามผลการจัดหลักสูตร

3.1 การนิเทศติดตามผลการเตรียมการจัดหลักสูตร

3.2 การนิเทศติดตามผลการดำเนินการจัดหลักสูตร

สุนิสา กาญจนนิยม (2539) ได้ศึกษาการจัดหลักสูตรคอมพิวเตอร์พื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษากรุงเทพมหานครโดยกำหนดกรอบการวิจัยคือ

1. การเตรียมการจัดหลักสูตร

1.1 การวางแผนการจัดหลักสูตร

1.2 การจัดทำแผนการสอน

1.3 การจัดเตรียมบุคลากร

1.4 การจัดเตรียมเอกสารประกอบหลักสูตร

- 1.5 การจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน
- 1.6 การจัดเตรียมสถานที่ที่ใช้สอน
- 1.7 การจัดเตรียมการวัดและประเมินผลการเรียน
- 1.8 การจัดเตรียมการนิเทศการเรียนการสอน
- 1.9 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
2. การดำเนินการจัดหลักสูตร
  - 2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
  - 2.2 การวัดและประเมินผลการเรียน
  - 2.3 การนิเทศการจัดการเรียนการสอน
3. การติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร
  - 3.1 การติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร
  - 3.2 การติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร

อรุณแก้ว ลีธรรมชโย (2541) ศึกษาการดำเนินงานการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก โดยปรับจากขั้นตอนการดำเนินงาน ของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นกรอบในการวิจัยคือ

1. ขั้นเตรียมการ
  - 1.1 จัดทำโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
  - 1.2 วางแผนการปฏิบัติงาน
  - 1.3 การประชาสัมพันธ์การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
2. ขั้นดำเนินการ
  - 2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
  - 2.2 ประชุมชี้แจงขั้นตอนการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
  - 2.3 รับสมัครและการคัดเลือก
  - 2.4 แต่งตั้งอาจารย์นิเทศก์ และครูฝึก
  - 2.5 ประชุมสัมมนาอาจารย์นิเทศก์และครูฝึก
  - 2.6 ปฐมนิเทศนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
  - 2.7 ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียน การทำสัญญาการฝึกอาชีพ และลงทะเบียนตามแผนการเรียน

3. ชั้นนิเทศและติดตามผล
  - 3.1 การนิเทศการเรียนการสอน
  - 3.2 การติดตามผล

ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการดำเนินงานการจัดหลักสูตรวิทยาลัยชุมชนระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2545 ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาการติดตามการดำเนินงานการจัดหลักสูตรวิทยาลัยชุมชนระดับอนุปริญญา พ.ศ. 2545 โดยแบ่งลำดับขั้นตอนการศึกษาออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการจัดหลักสูตร การดำเนินงานการจัดหลักสูตร และ การติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร โดยประเด็นย่อยของการศึกษาใน ขั้นตอนดังกล่าว กำหนดจากข้อสรุปที่ได้จากการศึกษาทฤษฎี หลักการ และ แนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525), สงัด อุทรานันท์ (2532), วิเชียร ภูสุวรรณ (2531), นงนุช สีสันต์ (2539), สุนิสา กาญจนนิยม (2539), และ อรุณแก้ว ลีธรรมชโย (2541) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบและขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน ทั้งนี้ เพื่อความถูกต้องและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยนำประเด็นย่อยต่างๆ เหล่านี้มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ กำหนดเป็นกรอบและทฤษฎีในการวิจัยสรุปดังนี้

1. การเตรียมการจัดหลักสูตร
  - 1.1 การวางแผนการจัดหลักสูตร
  - 1.2 การจัดเตรียมบุคลากร
  - 1.3 การประสานงาน
  - 1.4 การจัดเตรียมอาคารและสถานที่
  - 1.5 การจัดทำแผนการสอน
  - 1.6 การเตรียมวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน
  - 1.7 การจัดเตรียมการวัดและประเมินผลการเรียน
  - 1.8 การจัดเตรียมการประเมินผลการจัดหลักสูตร
  - 1.9 การเตรียมการเทียบโอนผลการเรียน
  - 1.10 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
2. การดำเนินการจัดหลักสูตร
  - 2.1 การคัดเลือกนักศึกษา
  - 2.2 การเตรียมความพร้อมนักศึกษา
  - 2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

- 2.4 การจัดการฝึกงาน
- 2.5 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.6 การวัดและประเมินผลการเรียน
- 2.7 การนิเทศการจัดการเรียนการสอน
- 3. การติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร
  - 3.1 การติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร
  - 3.2 การติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร

2.1 การเตรียมการจัดหลักสูตร

2.2.1 การวางแผนการจัดหลักสูตร

การวางแผน คือการคาดคะเน เพื่อตัดสินใจทำงานในอนาคต โดยได้ใช้ปัจจัยในการบริหารให้เกิดประโยชน์ที่สุด (อุทัย ธรรมเดโช, 2531) การจัดทำแผนเป็นการคิด และกำหนดเค้าโครงหรือกำหนดกรอบในการทำงาน เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์หรือผลที่ต้องการ ซึ่งได้กำหนดไว้ก่อนอย่างชัดเจนแล้ว กระบวนการจัดทำแผนเพื่อให้ได้เค้าโครงการทำงานที่นำไปสู่ผลตามที่กำหนดไว้นั้นจะต้องมีการตัดสินใจว่าจะให้ทำอะไร ให้ใครทำ ทำเมื่อใด และทำอย่างไร และอาจมีรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้อีกตามความเหมาะสมแล้วสร้างกลไกผูกต่อกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีขั้นตอนต่อเนื่องในการปฏิบัติโดยทั่วๆ ไป ดังนี้ (อุทัย บุญประเสริฐ, 2538)

1. การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน เพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการพัฒนา
2. การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการทำงานที่ถูกต้อง
3. การกำหนดแผน – แผนงาน และโครงการ
4. การจัดทำรายละเอียดของแผน – แผนงานและโครงการ
5. การกำหนดด้านงบประมาณค่าใช้จ่าย
6. กำหนดด้านการติดตาม ควบคุมกำกับการปฏิบัติตามแผนงาน – โครงการ
7. การกำหนดด้านการประเมินผล

การจัดหลักสูตรให้ประสบผลสำเร็จ จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนการจัดหลักสูตร ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรเตรียมวางแผนการใช้หลักสูตร โดยผู้บริหารและคณะกรรมการโรงเรียนต้องร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรว่าจุดมุ่งหมายของการ

พัฒนาหลักสูตรหรือการสอนในครั้งนี้มีเป้าประสงค์คืออะไร และสอดคล้องกับความต้องการความสนใจของผู้เรียนและชุมชนเพียงใด ทางโรงเรียนมีความพร้อมต่อการนำหลักสูตรมาปรับใช้อย่างไรบ้าง วัสดุประกอบหลักสูตรและแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่จะนำเข้ามามีส่วนร่วมช่วยในการพัฒนาหลักสูตรนี้จะจัดหาได้อย่างไร และโดยวิธีใด งบประมาณและอาคารสถานที่เพียงพอหรือไม่ การเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรจะทำโดยวิธีใด

ดังนั้น การจัดหลักสูตรวิทยาลัยชุมชน ซึ่งเป็นหลักสูตรใหม่ที่จะต้องอาศัยการประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานผู้เกี่ยวข้องมากมาย จึงต้องมีการวางแผนเป็นอย่างดี ทั้งในด้านการเตรียมบุคลากร การประสานงาน การเตรียมอาคารสถานที่สอนและฝึกงาน การเตรียมวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน การเทียบโอนผลการเรียน การประชาสัมพันธ์หลักสูตร ตลอดจนการติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร เพื่อเป็นตัวกำหนดทิศทางในการจัดหลักสูตรให้ เป็นไปอย่างมีขั้นตอนและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

2.1.2 การจัดเตรียมบุคลากร

การจัดเตรียมบุคลากรเป็นงานที่สำคัญในการใช้หลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรที่จัดทำขึ้นใหม่หรือประกาศใช้ใหม่ (วิชัย ดิสสระ, 2533) โดยครูผู้สอนนับเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ เพราะเป็นผู้ที่นำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนกับผู้เรียนโดยตรง ดังนั้นการจัดเตรียมครูผู้สอนจะต้องคัดเลือกให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และประสบการณ์ ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ผู้รับผิดชอบต้องเตรียมครูให้พร้อมทั้งในด้านการให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนโยบาย จุดมุ่งหมายของการศึกษา จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตลอดจนถึงโครงสร้างและเนื้อหาสาระสำคัญของหลักสูตร (ธำรง บัวศรี, 2532) จึงจำเป็นต้องส่งเสริมความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติในการทำงานแก่บุคลากรอยู่เสมอ ซึ่งการเตรียมบุคลากรเพื่อการใช้หลักสูตรนั้นมีหลายวิธี คือ (ธำรง บัวศรี, 2532 ; กิตติมา ปรีดีดีดิก, 2532)

1. จัดประชุมชี้แจง อบรมสัมมนา หรือประชุมปฏิบัติการในเรื่องหลักสูตร แผนการสอน กิจกรรมที่จะใช้ในการสอนแต่ละระดับให้เป็นที่เข้าใจ
2. จัดให้มีการสาธิตการสอน จัดทำอุปกรณ์การสอน จัดทำตารางสอนร่วมกัน ผลัดเปลี่ยนกันดูการสอน สาธิต ให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้แต่ละคนได้ปรับปรุงการสอนของตน
3. จัดศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อเปิดโอกาสให้ครูมีประสบการณ์มากขึ้นจากการดูโรงเรียนอื่นๆ

4. จัดเอกสารและคู่มือการปฏิบัติงานให้เพียงพอ เพื่อครูจะได้ศึกษาเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และความสามารถของตน
5. รวบรวมอุปกรณ์และแหล่งทรัพยากร ตลอดจนวิทยากรที่สามารถจะส่งเสริมการเรียนรู้ได้

ดังนั้น การจัดเตรียมบุคลากรในวิทยาลัยชุมชน โดยเฉพาะผู้สอน ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ อาจารย์ประจำสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งในสถาบันหรือต่างสถาบัน และอาจารย์หรือวิทยากรพิเศษ จากธุรกิจเอกชน องค์กรของรัฐ เอกชน และชุมชน เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหาร นายอำเภอ สมาชิกองค์กรปกครองท้องถิ่น อัยการ สาธารณสุข และภาคเอกชน จึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากในหลายๆ ส่วน ไม่ได้มีทักษะ หรือประสบการณ์ในด้านการสอนโดยตรง เป็นเพียงผู้มีประสบการณ์และความรู้ความชำนาญในงานด้านต่างๆ ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน จึงจำเป็นต้องจัดเตรียมและส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการใช้หลักสูตร เพื่อให้ประสบผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่อไป

2.1.3 การประสานงาน

การประสานงาน มีความสำคัญต่อการบริหารงานของหน่วยงาน หรือองค์การ เพราะเป็นกระบวนการที่ประสานกิจกรรมต่างๆ ในหน่วยงาน ทำให้ภารกิจสามารถดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายเดียวกัน โดยการจัดโครงสร้างการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพให้เหมาะสมและง่ายที่ผู้ปฏิบัติจะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังคำกล่าวของ ธงชัย สันติวงษ์ (2533) ที่กล่าวว่า การประสานงานเป็นการประสานการทำงานของฝ่ายต่างๆ ให้เข้ากันได้ เพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ การประสานงานจึงเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงสัมพันธ์บุคคล วัสดุ และทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุสำเร็จตามเป้าหมาย และ วัตถุประสงค์ของหน่วยงาน (ภิญโญ สารร, 2516) ดังนั้นการประสานงาน จึงมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อช่วยให้ผลงานและคุณภาพของงานเป็นไปตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของ หน่วยงาน 2) เพื่อประหยัดงบประมาณ ประหยัดเวลาในการทำงาน (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2523)

การประสานงานอาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. การประสานงานภายในองค์การ (Internal co-ordination) หมายถึง การประสานงานภายในหน่วยงานเดียวกัน เช่น ภายในสถานศึกษาเดียวกัน เป็นต้น

2. การประสานงานภายนอกองค์การ (External co-ordination) หมายถึง การประสานงานภายนอกหน่วยงานที่แตกต่างกัน เช่น สถานศึกษา ประสานงานกับ สถานประกอบการ

การประสานงานจะให้สำเร็จอาจใช้เทคนิคต่างๆ เข้าช่วยมีดังนี้ คือ (วิจิตรวรรณ ชินะตระกูล, 2535)

1. การจัดแผนผังและกำหนดหน้าที่ (a general plan of organization structure and function) โดยการจัดทำแผนผังการทำงาน การแบ่งหน้าที่ทำงาน รวมทั้งการ กำหนดหน้าที่การงานของแต่ละหน่วยงานนั้นๆ ไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้บุคลากรของแต่ละหน่วยงาน ทราบหน้าที่ของตน

2. จัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารที่สะดวก (efficiency communication system) เช่น รถที่ใช้ติดต่อ วิทยุติดต่อ คนเดินหนังสือของหน่วยงาน

3. แต่งตั้งคณะกรรมการ (committee) การจัดตั้งกรรมการจากฝ่ายต่างๆ เพื่อ ร่วมมือการทำงานย่อมก่อให้เกิดการประสานงาน เนื่องจากการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ก่อให้เกิดความเข้าใจและประสานงานซึ่งกันและกัน

4. จัดให้มีการประชุม (meeting) เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและ กัน ย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดี เป็นประโยชน์แก่การร่วมมือและการประสานงานกัน

5. ใช้การนิเทศ (supervision) หมายถึงการให้คำปรึกษา แนะนำ เพื่อช่วยให้ ผู้ปฏิบัติได้เข้าใจ และทำงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

6. จัดให้มีที่ปรึกษา หรือหน่วยงานแนะนำทางวิชาการ (advisory staff) จะ เห็นได้ว่างานบางอย่างจำเป็นต้องอาศัยที่ปรึกษา เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทางที่ถูกต้อง

7. การใช้เจ้าหน้าที่ประสานงานติดต่อ (coordinator) ในบางครั้งจำเป็นต้องตั้ง เจ้าหน้าที่ประสานงานเฉพาะกิจ เพื่อให้การดำเนินงานนั้นลุล่วงไปด้วยดี

8. การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร (training) เป็นการพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ความสามารถในการทำงานสูงขึ้น จะเห็นว่าการฝึกอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รู้จัก ค้นคว้ากับผู้ที่เข้ามาอบรมอันเป็นวิธีหนึ่งที่เกิดการประสานงาน

9. จัดทำคู่มือแนะนำในการปฏิบัติงาน (brochure) ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความเข้าใจและปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน

10. การจัดระบบงาน (working systems and procedures) โดยการจัดการ ทำงานให้เดินไปตามสายงานที่ถูกต้องรวดเร็ว วิธีนี้ช่วยให้เกิดการประสานงานอย่างมีระเบียบ

11. การมอบอำนาจหน้าที่ (delegation of authority) จัดให้มีการกระจายอำนาจ หรือมอบอำนาจหน้าที่แก่เจ้าหน้าที่ชั้นรองๆ ลงไปเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างมีเอกภาพ

12. การบำรุงขวัญ (morale) ขวัญในการทำงานเป็นสิ่งสำคัญต่อประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ร่วมงาน การประสานงานจะไม่เกิด หากขวัญของผู้ทำงานไม่ดี ดังเช่น สิวสติภาพต่างๆ

ดังนั้น การประสานงาน จึงเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินงานขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานในวิทยาลัยชุมชน ที่จะต้องประสานสัมพันธ์ทั้งในหน่วยงานเอง ประสานสัมพันธ์เครือข่าย และประสานสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของวิทยาลัยชุมชน เพื่อให้เกิดการประหยัดงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ และบุคลากร อันจะต้องเกิดความต่อเนื่องเชื่อมโยงกับหน่วยงาน หรือโครงการอื่นๆ ตลอดจนสถานประกอบการต่างๆ ที่วิทยาลัยชุมชนจะต้องใช้เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา เช่น การฝึกงาน การเทียบโอนผลการเรียน และ การจัดเตรียมอาคารและสถานที่ เป็นต้น

2.1.4 การจัดเตรียมอาคารและสถานที่

การจัดเตรียมอาคารและสถานที่ในโรงเรียนให้เอื้อต่อการใช้หลักสูตร ควรมีการสำรวจปัจจัยและสภาพต่างๆ ของโรงเรียนว่าเหมาะสมกับการจัดหลักสูตรหรือไม่ การเตรียมอาคารสถานที่สำหรับการใช้หลักสูตร ได้ยึดเป้าหมายและหลักการของหลักสูตรตลอดจนจุดเน้นต่างๆ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534)

1. การสอนตามแนวทางของหลักสูตร คือ การให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตามรูปแบบการปฏิบัติในชีวิตจริง
2. สภาพแวดล้อมสำคัญที่จะเป็นตัวแบบให้นักเรียน ผู้บริหารจะต้องควบคุมการปฏิบัติตนเอง และของครูให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน
3. การจัดบรรยากาศให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน
4. จัดห้องสมุด มุมหนังสือ หรือแหล่งวิชาการที่จะให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
5. มีบริเวณสำหรับผู้เรียนได้ฝึกฝนกิจกรรมในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ
6. จัดสถานที่สำหรับผู้เรียนได้ฝึกฝนออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ

7. โรงเรียนต้องจัดบริการทางด้านสุขภาพสำหรับครู และผู้เรียนให้เพียงพอ กับกิจกรรมหลักสูตร
8. โรงเรียนต้องจัดอาคารสถานที่และบริเวณทั่วไปให้สะอาดเรียบร้อย
9. จัดป้ายนิเทศสำหรับโรงเรียน ห้องสมุดให้อยู่ในสภาพปัจจุบัน และใช้ ประโยชน์ได้อย่างดี

ธนู แสงวงศ์ (2528 : 11) กล่าวว่า การจัดการศึกษาของประเทศไทยปัจจุบัน ต้องเน้นเป็นอย่างยิ่งคือ ส่งเสริมการสู้งาน ขยัน อดทน และรู้งานอาชีพ โดยการฝึกหัดประกอบ อาชีพ ไม่ควรเน้นการศึกษาเพื่อเป็นลูกจ้างธุรกิจอุตสาหกรรม สถานฝึกงานอาชีพที่โรงเรียนควร ใช้ให้กว้างขวางคือ

1. ใช้ห้องปฏิบัติการและโรงฝึกงานของโรงเรียน
2. มีการฝึกหัดงานอาชีพที่บ้านต่อเนื่องจากโรงเรียน
3. มีการฝึกหัดงานโดยใช้แหล่งวิทยากร และสถานประกอบการ
4. มีการฝึกหัดงานโดยให้บิดามารดา และประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้สอนงาน

สถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน ที่โรงเรียนอาจใช้เป็นองค์ประกอบในการจัดการ เรียนการสอน แบ่งออกเป็น 5 ลักษณะ คือ (กรมวิชาการ, 2521)

1. โรงเรียนมีโรงฝึกงานหรือสถานที่ฝึกงานก็สามารถจัดสอนได้
2. โรงเรียนมีครูสาขาวิชาอาชีพ แต่โรงเรียนไม่มีโรงฝึกงาน ครูผู้สอนนั้น สามารถสอนวิชาอาชีพภาคทฤษฎีได้ แล้วให้นักเรียนไปฝึกหัดงานที่บ้านผู้ปกครอง ซึ่งมีการ ทำงานอาชีพนั้นอยู่แล้ว
3. โรงเรียนไม่มีครูสาขาวิชาอาชีพ ไม่มีโรงฝึกงาน ก็สามารถใช้แหล่งวิทยากร ได้แก่ โรงเรียนอาชีวศึกษา โรงเรียนสารพัดช่าง ศูนย์ฝึกอาชีพของหน่วยราชการต่างๆ
4. โรงเรียนไม่มีครูสาขาวิชาอาชีพ ไม่มีโรงฝึกงาน อาจจะทำสถานประกอบการ อาชีพสำหรับให้นักเรียนไปฝึกงาน เช่น โรงงานอุตสาหกรรม ฟาร์มเลี้ยงไก่ เป็นต้น
5. โรงเรียนไม่มีครูสาขาวิชาอาชีพ ไม่มีโรงฝึกงาน แต่ก็จัดแผนการเรียนวิชา อาชีพได้ โดยการใชสถานประกอบการอาชีพอิสระ ซึ่งเป็นของบิดามารดา ผู้ปกครองของนักเรียนซึ่ง มีปริมาณงานอาชีพพอเพียง

ดังนั้น แม้ว่าหลักการจัดตั้งและการดำเนินงานวิทยาลัยชุมชนที่สำคัญ คือการใช้

ทรัพยากรที่มีอยู่ ไม่มีการสร้างสถานศึกษาใหม่ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมสำคัญในการบริหารจัดการตามหลักการกระจายอำนาจ ใช้หน่วยงานทางการศึกษา สถานประกอบการ ภาครัฐ ภาคเอกชน และแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและท้องถิ่น เป็นเครือข่ายในการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน (สำนักงานส่งเสริมวิทยาลัยชุมชน, 2545) การเตรียมการด้านอาคารและสถานที่ก็ยังคงเป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนการสอน และการฝึกงาน เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดหลักสูตรวิทยาลัยชุมชน ในลักษณะการประสานสัมพันธ์เชื่อมโยงกับโครงการอื่นๆ ในรูปแบบของเครือข่าย ซึ่งถือเป็นความยากลำบากในการจัดเตรียมอาคารสถานที่ที่มีความหลากหลาย ผู้บริหารวิทยาลัยชุมชน และครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนในด้านอาคารสถานที่เป็นอย่างดี เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนและสอดคล้องกับการจัดหลักสูตรให้มากที่สุด

2.1.5 การจัดทำแผนการสอน

การจัดทำแผนการสอนมีประโยชน์ต่อครู ในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพราะการวางแผนการสอนเป็นการเตรียมการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งล่วงหน้า โดยวิเคราะห์หลักสูตร และเอกสารหลักสูตรต่าง ๆ แล้วนำมาสร้างเป็นกำหนดการสอนและแผนการสอน (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539)

การจัดทำแผนการสอนเป็นการขยายรายละเอียดของหลักสูตรให้ไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยการกำหนดกิจกรรมและเวลาไว้อย่างชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยลักษณะที่กล่าวมานี้ การจัดทำแผนการสอนจึงมักจะทำกันเป็นรายวิชา (สังัด อุทรานันท์, 2532) โดยการวางแผนเตรียมการสอนรายวิชา มีขั้นตอน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2537)

1. กำหนดปริมาณเวลาที่จะใช้สอนในแต่ละเรื่อง โดยพิจารณาว่าในเรื่องต่างๆ ให้ครอบคลุมทั้งหมดใช้เวลาสอนก็คาบตามลำดับความสำคัญมากน้อย โดยเมื่อนำเวลาสอนทุกเรื่องรวมกัน และรวมกับเวลาที่ใช้ตรวจสอบความรู้พื้นฐานและการประเมินผลระหว่างเรียนและเวลาที่ใช้สอบปลายภาคก็ครบเวลาทั้งหมดที่ใช้สอนในภาคเรียนนั้น

2. กำหนดปฏิทินการสอน กำหนดว่าเรื่องใดสอนลำดับก่อนหลัง จะสอนเรื่องนั้นๆ ในคาบใด วันใด โดยเอาผลรวมจากการกำหนดปริมาณการสอนแต่ละเรื่อง มากำหนดวันสอน นับตั้งแต่วันที่สอนวันแรกถึงวันสุดท้ายของภาคเรียน พร้อมทั้งวันหยุดทั้งหมดออก

3. วางแผนและเตรียมการสอนในแต่ละครั้ง แต่ละคาบครูผู้สอนจะต้องเตรียมวางแผนด้วยความตระหนักว่าจะสอนใคร จะสอนเมื่อไร จะสอนเนื้อหาอะไร จะสอนอย่างไร และจะมีวิธีวัดผลอย่างไร

การจัดทำแผนการสอนที่ดีต้องอาศัยข้อมูลต่างๆ เช่น การวิเคราะห์เนื้อหา ความคิดรวบยอด จุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการสอน และการประเมินผล ดังนั้นครูควรหาความรู้เกี่ยวกับข้อมูลนั้นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการสอนที่ดี การจัดทำแผนการสอนที่ดีควรปฏิบัติดังนี้ (บำรุง กลัดเจริญ และ ฉวีวรรณ กิनावงศ์, 2527)

1. ศึกษาหลักสูตร โดยเริ่มจากหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร และรายละเอียดของหลักสูตรในกลุ่มวิชา โดยทำความเข้าใจในสิ่งที่จะต้องสอนเพื่อจะได้พบขอบข่ายของกิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆ ที่ครูจะต้องจัดให้นักเรียน
2. ศึกษาเอกสารหลักสูตรอื่นๆ เช่น แผนการสอน คู่มือครู หนังสือเรียน แบบฝึกหัด ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน เพราะเอกสารเหล่านี้มีความสมบูรณ์กว่าตัวหลักสูตร ครูจะต้องศึกษาเอกสารเหล่านี้ให้เข้าใจ เพื่อที่จะวางแผนการเรียนการสอนได้ถูกต้องเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ
3. ศึกษาวิธีวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ ตลอดจนการใช้แบบฟอร์มต่างๆ ตามหลักสูตร ทำความเข้าใจอย่างละเอียด เพื่อสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยชุมชน ซึ่งผู้สอนบางส่วนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่ต่างๆ อาจขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน แผนการสอน จึงมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อครูผู้สอน เพราะเป็นการนำหลักสูตรจากทฤษฎีมาแปลงสู่การปฏิบัติ เป็นการกำหนดแนวทางในการสอนให้แก่ครูที่จะช่วยให้การดำเนินการสอนเป็นไปตามเนื้อหา จุดมุ่งหมาย และเวลาที่กำหนดเอาไว้

2.1.6 การเตรียมวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน

การเตรียมวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน มีความสำคัญและจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน เพราะช่วยทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในบทเรียนชัดเจนยิ่งขึ้น และสร้างความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน คือ วัสดุอุปกรณ์และกิจกรรมที่ครูและนักเรียนใช้ร่วมกับการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และเป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษเล่าเรียนของนักเรียน คือ ช่วยให้ความรู้ ทักษะ ทักษะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2525)

ตำรา บัณฑิต (2532) ได้แบ่งสื่อการเรียนการสอน ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทวัสดุ ได้แก่ ซอส์ก บัตรคำ บัตรภาพ สไลด์ ของจริง หุ่นจำลอง แผ่นภาพ แผนภูมิ รูปภาพ ตำรา หนังสือเรียน फिल्मสไลด์ แถบบันทึกเสียง เป็นต้น
  2. ประเภทอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ภาพนิ่ง วิทยุโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพยนตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา เป็นต้น
  3. ประเภทระบบ กระบวนการ และวิธีการ ได้แก่ ระบบการสอน แบบโปรแกรมการสอน สื่อทางไกล สาริตถการสอน การจัดนิทรรศการ การศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น
- สื่อการเรียนการสอนมีมากมายหลายประการ การเลือกใช้สื่อเป็นหน้าที่ของครู อาจารย์ที่จะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม โดยคำนึงถึง (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535)

1. ลักษณะวิชาที่สอนเป็นวิชาทฤษฎีหรือปฏิบัติการ ใช้สื่อชนิดใดจึงจะทำให้ นักเรียน นักศึกษามีความเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น
2. คุณลักษณะของนักเรียนนักศึกษา ได้แก่ การเลือกให้เหมาะสมกับอายุ ระดับสติปัญญา ระดับชั้นเรียน จำนวนนักเรียน เวลาที่เรียน ลักษณะของห้องเรียน
3. การเลือกใช้สื่อการสอนในห้องเรียนที่มีนักเรียนนักศึกษามีบทบาทในการเรียนการสอน มีกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถรับประสบการณ์ใหม่ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งครูอาจารย์สามารถจะจัดในลักษณะของสื่อประสม โดยนำเอาสื่อการเรียนการสอนหลายๆ อย่างมารวมกัน และเป็นสื่อที่มีคุณค่าส่งเสริมซึ่งกันและกัน โดยสื่อการสอนอย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อสร้างความสนใจ ในขณะที่อีกอย่างหนึ่งใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหา เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง

ดังนั้น จึงควรมีการจัดเตรียมและเลือกใช้วัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนไว้ให้พร้อม เพื่อเป็นแนวทาง ให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยชุมชน ที่มีผู้เรียนที่หลากหลาย ทั้งในด้านระดับอายุ ระดับสติปัญญา ตลอดจนจำนวน และเวลาเรียนที่ยืดหยุ่น จำต้องมีการจัดเตรียมวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนที่หลากหลาย สามารถเลือกใช้ได้อย่างเต็มที่ ตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน

2.1.7 การจัดเตรียมการวัดและประเมินผลการเรียน

การวัดและประเมินผลการเรียน เป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความสามารถของนักเรียน และเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินการตามแนวทางของหลักสูตร (บุญเรียง ขจรศิลป์ และคณะ, 2543)

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2522) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งของ หรือการกระทำใดๆ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน และมีหลักการวัดและประเมิน ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์ในการวัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ในการสอน พร้อมทั้งให้คำนิยามของสิ่งที่ต้องการวัดภายในขอบข่ายของเป้าหมายการศึกษา ในรูปพฤติกรรมของผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน (Cognitive , Affective และ Psychomotor)
2. เลือกแนวคิดและปรัชญาการวัดให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ และสิ่งที่มุ่งจะวัดตามที่กำหนดไว้ในข้อ 1
3. เลือกหรือสร้างเครื่องมือ หรือแบบสอบถามตามแนวคิดหรือปรัชญาการวัดในข้อ 2 เพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน และประสิทธิภาพของการสอน
4. การวัดผลการเรียนรู้หรือการเรียนการสอน ที่จะให้ครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทุกด้านตามจุดประสงค์ของการสอน จำเป็นต้องใช้เทคนิคการวัดหลายวิธีประกอบกัน ไม่มีเทคนิคการวัดใดเพียงเทคนิคเดียวที่สามารถวัดความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของการเรียนรู้ได้ครบทุกด้าน เพราะเทคนิคการวัด หรือ เครื่องมือแต่ละประเภทมีข้อจำกัดในพฤติกรรมของผู้เรียน
5. การวัดผลการเรียนการสอน เป็นการวัดทางอ้อม และสิ่งที่วัดได้เป็นเพียงตัวอย่างของพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ หรือเจตคติของผู้เรียนเท่านั้น เพื่อความถูกต้องของสิ่งที่ต้องการวัด ผู้สอนจะต้องเลือกใช้เทคนิค หรือเครื่องมือที่เหมาะสมหลายประเภท และวัดหลายๆ ครั้ง เพื่อจะได้คะแนนพฤติกรรมเกี่ยวกับ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ อย่างถูกต้อง
6. ผู้สอนควรตระหนักถึงจุดเด่นจุดด้อยของเทคนิค หรือเครื่องมือแต่ละประเภท เพื่อจะได้เลือกใช้เครื่องมือ หรือเทคนิคเหล่านั้นได้อย่างถูกต้อง อันจะนำมาซึ่งความถูกต้อง และแม่นยำของข้อมูลที่วัดได้ พร้อมทั้งหาทางป้องกัน และแก้ไขข้อผิดพลาดในการใช้เทคนิค หรือเครื่องมือแต่ละประเภท กล่าวคือ 1) ข้อผิดพลาดอันเนื่องมาจากการสุ่มตัวอย่าง (Sampling error) 2) ข้อผิดพลาดจากเครื่องมือหรือกระบวนการการใช้เครื่องมือหรือคำถาม 3) ข้อผิดพลาดจากการแปลความหมายของคะแนน
7. การแปลความหมายข้อมูลที่วัดได้ หรือคะแนนตามแนวของการวัดเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และแนวทางในการตัดสินใจอื่นๆ เช่น การเลือกบุคลากร การปรับปรุงหลักสูตร เป็นต้น

ดังนั้น การจัดเตรียมการวัดและประเมินผลการเรียน ในวิทยาลัยชุมชนซึ่งมีความหลากหลายทั้งในด้านหลักสูตร กลุ่มผู้เรียน กลุ่มผู้สอน และแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เป็นสิ่งสำคัญที่ควรดำเนินการจัดเตรียมให้พร้อม ทั้งในด้านเอกสารต่างๆ ที่ใช้ในการวัดและประเมินผล รวมถึงวิธีการวัดและประเมินผลต่างๆ ซึ่งผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจ และเตรียมการล่วงหน้า เพื่อที่จะทำให้การวัดและประเมินผลการเรียน ดำเนินไปได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.1.8 การจัดเตรียมการประเมินผลการจัดหลักสูตร

การจัดเตรียมการประเมินผลการจัดหลักสูตร เป็นกระบวนการในการเตรียมความพร้อมในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนว่า ได้ดำเนินการด้วยความถูกต้อง มีปัญหาใดเกิดขึ้นหรือไม่ หากมีปัญหาก็ได้หาทางแก้ไข ปัญหาเหล่านั้นได้ทันท่วงที เพื่อให้ครูได้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์ และสามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (บุญเรียง ขจรศิลป์ และคณะ, 2543) โดยในระหว่างใช้หลักสูตรนั้น หน่วยงานกลางควรจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร และติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนให้ดำเนินการด้วยความถูกต้อง การนิเทศการใช้หลักสูตร คือ การนิเทศการจัดการเรียนการสอน ต้องคำนึงถึงหลักสำคัญของการนิเทศ คือ เป็นกระบวนการทำงานร่วมกัน เพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือ ไม่ใช่เป็นการจับผิดหรือตรวจสอบแต่ประการใด (สังต์อุทรานันท์, 2532)

การจัดเตรียมการประเมินผลการจัดหลักสูตร เป็นการจัดเตรียมการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนได้ดำเนินการตามแผนการบริหารงาน ซึ่งจำเป็นต้องมีการควบคุมกำกับติดตามอย่างใกล้ชิด โดยลักษณะของการติดตามผล มีดังนี้ (กรมวิชาการ, 2533)

1. เป็นการตรวจสอบตามจุดมุ่งหมายการปฏิบัติงาน เพื่อดูว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนหรือไม่
2. เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในระหว่างการทำงานของแผนหรือโครงการ
3. เป็นกิจกรรมที่เน้นการเก็บข้อมูลในระหว่างการทำงานว่าเป็นอย่างไร แตกต่างจากที่กำหนดไว้หรือมีปัญหาอะไรหรือไม่

ดังนั้น การจัดเตรียมการประเมินผลการจัดหลักสูตร จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ระบบการบริหารงานในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ปฏิบัติงานได้รับความเอาใจใส่ จะเกิดความกระตือรือร้น รมัดระวังในการปฏิบัติงาน วิทยาลัยชุมชนซึ่งมีการจัดหลักสูตรที่หลากหลาย ทั้งกลุ่มผู้เรียน ผู้สอน โปรแกรมวิชา และสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน จึงต้องมีการจัดเตรียมการประเมินผลการจัดหลักสูตรเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์

2.1.9 การเตรียมการเทียบโอนผลการเรียน

การเทียบโอนผลการเรียน คือการเทียบระดับและการเทียบโอนผลการเรียน ทั้งจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือทั้งสามรูปแบบ สามารถรับบุคคลเข้าศึกษาต่อได้ โดยมีการรับรองคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์และคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนตามเกณฑ์การเทียบระดับและการเทียบโอนผลการเรียน โดยให้ เป็นไปตามเกณฑ์ระเบียบมาตรฐานของส่วนกลาง หรือมาตรฐานของเขตพื้นที่การศึกษา และมาตรฐานของสถานศึกษา โดยจะต้องมีความเที่ยงธรรม ตรวจสอบได้ สุจริต โปร่งใส ไม่มีระบบอุปถัมภ์ ไม่เลือกปฏิบัติ คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของสาธารณชน ทั้งสังคมกลุ่มวิชาการและกลุ่มประชาคม และผลต่อคุณภาพมาตรฐานการศึกษาเป็นสำคัญ (มัทนา สานติวัตร, 2543)

ดังนั้น การเทียบโอนผลการเรียนในวิทยาลัยชุมชน จึงได้มีการกำหนดระเบียบว่าด้วยการโอนผลการเรียนและการเทียบยกเว้นรายวิชาตามหลักสูตรวิทยาลัยชุมชน พุทธศักราช 2545 โดยกำหนดให้ การโอนผลการเรียน หมายถึง การนำหน่วยกิตและค่าระดับผลการเรียนของรายวิชาที่เคยศึกษาจากหลักสูตรวิทยาลัยชุมชน ระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2545 มาใช้ โดยไม่ต้องศึกษารายวิชานั้นอีก และ การเทียบยกเว้นรายวิชา หมายถึง ไม่ต้องศึกษารายวิชาที่เทียบได้กับรายวิชาที่เคยผ่านการศึกษา การฝึกอบรม ความชำนาญที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน หรือความรู้ที่เคยได้รับโดยการศึกษาค้นคว้าตามอัธยาศัยหรือศึกษาด้วยตนเอง มาใช้โดยไม่ต้องศึกษารายวิชานั้นอีก โดยกำหนดให้แต่งตั้งคณะกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน เป็นผู้พิจารณาอนุมัติโอนผลการเรียน และการขอเทียบยกเว้นรายวิชา (สำนักงานส่งเสริมวิทยาลัยชุมชน, 2545) โดยการดำเนินงานที่ผ่านมาได้มีการลงนามข้อตกลงการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนร่วมกันระหว่าง สำนักงานส่งเสริมวิทยาลัยชุมชน สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และอยู่ในระหว่างการกำหนดรายละเอียดในข้อตกลงในการดำเนินงานร่วมกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น (สำนักงานส่งเสริมวิทยาลัยชุมชน, 2545)

2.1.10 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

การใช้หลักสูตรใหม่ จะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการประชาสัมพันธ์หลักสูตรส่วนหนึ่งด้วย การเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการยอมรับหลักสูตรใหม่นั้น จะต้องกระทำการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะ สื่อที่จะใช้ในการแนะนำหลักสูตรมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมายของการใช้หลักสูตร เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เอกสารแผ่นพิมพ์ สิ่งเหล่านี้สามารถใช้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรโดยทั่วไป ส่วนคณะครูนั้น ควรจะได้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และผู้ปกครองนั้น ควรจะได้มีการประชุมชี้แจง เป็นต้น (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537)

การประชาสัมพันธ์หลักสูตร เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่ต้องดำเนินการเพื่อให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ได้มีความรู้ความเข้าใจและเกิดความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตร ป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด ขจัดและลดสาเหตุของความขัดแย้ง รวมทั้งช่วยสนับสนุนนโยบายการดำเนินการใช้หลักสูตร การประชาสัมพันธ์หลักสูตรมีแนวดำเนินการดังนี้ (บุญเรียง ขจรศิลป์ และคณะ, 2543)

1. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการประชาสัมพันธ์หลักสูตร
2. กำหนดวัตถุประสงค์ที่จะประชาสัมพันธ์หลักสูตร
3. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน
4. กำหนดหัวเรื่องที่จะประชาสัมพันธ์
5. กำหนดช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม
6. กำหนดสื่อและเทคนิคต่างๆ
7. กำหนดงบประมาณในการดำเนินงาน
8. ติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการประชาสัมพันธ์หลักสูตร เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องร่วมมือกับบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร เพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนเกิดความเข้าใจในผลที่จะได้รับจากการใช้หลักสูตรนั้น ซึ่งวิทยาลัยชุมชน เป็นสถานศึกษาที่มีความผูกพันและเกี่ยวข้องโดยตรงกับชุมชน เป็นสถานศึกษาของชุมชน การจัดหลักสูตรในวิทยาลัยชุมชนคงจะไม่ประสบผลได้ หากขาดความร่วมมือ หรือเกิดความไม่เข้าใจในจุดประสงค์ของหลักสูตร การประชาสัมพันธ์หลักสูตรของวิทยาลัยชุมชน จึงเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันดำเนินการเพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน

2.2 การดำเนินการจัดหลักสูตร

2.2.1 การคัดเลือกนักศึกษา

ในแต่ละปีการศึกษา สถานศึกษาจะประกาศรับนักเรียนนักศึกษาใหม่ ซึ่งจะเริ่มประกาศรับนักศึกษา ก่อนเปิดภาคเรียน สถานศึกษาโดยทั่วไปจะประกาศรับนักศึกษาใหม่ ปีละ 1 ครั้ง แต่ในสถานศึกษาบางแห่งอาจรับสมัครนักศึกษาปีละ 2 ครั้งตามแต่นโยบายของสถานศึกษา การรับสมัครนักศึกษาในแต่ละครั้งก็จะมีขอบเขตของการรับสมัครนักศึกษาใหม่ดังนี้ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2544)

1. การกำหนดจำนวนในแต่ละสาขาวิชาของการรับสมัคร จำนวนที่รับสมัครและสาขาวิชาในแต่ละปีการศึกษาอาจไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความจำเป็นความต้องการของสังคม ตลอดจนความพร้อมของบุคลากรและสถานศึกษา รวมทั้งความต้องการของผู้ที่ต้องการจะสมัครเข้าเรียนด้วย

2. การกำหนดเวลาในการรับสมัคร เวลาที่ใช้ในการรับสมัครจะกำหนดเวลาตั้งแต่จำนวนวันในการขายใบสมัคร เวลาที่สมัครสอบ ถ้ามีจำนวนผู้มาสมัครสอบมาก ตลอดจนเวลาสอบข้อเขียน สอบสัมภาษณ์ การประกาศผลสอบ การรายงานตัว และการขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนนักศึกษา

3. สถานที่สมัคร สถานที่สมัครนี้จะใช้สถานศึกษาหรือสถานที่อื่นๆ ที่กำหนดไว้ รวมทั้งวิธีการซื้อใบสมัครและสิ่งใบสมัครทางไปรษณีย์ ตลอดจนการกำหนดสถานที่สอบ

4. คุณสมบัติของผู้สมัครสอบ ต้องระบุไว้ให้ชัดเจนในด้านเพศ อายุ วุฒิที่สำเร็จการศึกษา ก่อนสมัครสอบเพื่อศึกษาต่อ ตลอดจนประสบการณ์ คะแนนเฉลี่ย และใบรับรองอื่นๆ ที่จำเป็น

5. การกำหนดวิชาที่ต้องสอบ และจำนวนคะแนนที่ต้องการในการสอบผ่าน รวมทั้งวิธีการคัดเลือก สถานศึกษาบางแห่งอาจกำหนดสอบข้อเขียน หรือสอบสัมภาษณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรืออาจสอบข้อเขียนก่อนแล้วจึงสัมภาษณ์ แต่ละสถานศึกษาอาจกำหนดไม่เหมือนกัน

6. การประกาศผลสอบและสถานที่ประกาศผลสอบ ซึ่งต้องแจ้งให้ผู้สมัครทราบล่วงหน้า โดยทั่วไปจะกำหนดและประกาศไว้ในใบสมัครแล้ว

ดังนั้น การคัดเลือกนักศึกษา จึงเป็นสิ่งละเอียดอ่อน และจำเป็นอย่างยิ่ง ต่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในการจัดการศึกษารูปแบบวิทยาลัยชุมชน ที่มีลักษณะเปิดกว้าง โดยมี

การกำหนดคุณลักษณะผู้สมัครเข้าเรียนเพียงการสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือเทียบเท่า มีความประพฤติเรียบร้อย ไม่เป็นโรคที่จะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา โดยการรับสมัครและคัดเลือกผู้เข้าเรียน ก็ได้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และสามารถเปิดรับได้ทุกภาคเรียน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

2.2.2 การเตรียมความพร้อมนักศึกษา

การนำหลักสูตรไปใช้ไม่ใช่เป็นการยึดเยียดสิ่งที่เราได้ทำขึ้นให้แก่ผู้เรียน เพราะหลักสูตรจะใช้ได้ดีก็ต่อเมื่อฝ่ายรับมีความพร้อม และมีความเต็มใจที่จะรับด้วย การประเมินความพร้อมจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อการสร้างความพร้อมให้เกิดขึ้นก่อนการศึกษา (ฉำรง บัวศรี, 2542) ดังนั้น การตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็น ได้แก่ การรับสมัครนักศึกษาเพื่อเข้าเรียน การสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์ ตลอดจนการตรวจสอบหลักฐานก่อนการเข้าศึกษาต่อ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2544) โดยการตรวจสอบความพร้อมควรมีประเด็นหลักๆ ดังนี้ (สำลี ทองธิว, ม.ป.ป.)

1. ลักษณะทางกายภาพของผู้เรียน นั่นคือความสามารถทางกายภาพของผู้เรียนโดยทั่วไป เช่นความสามารถในการหยิบจับเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานในอาชีพนั้น โดยเราอาจต้องระบุถึงจุดอ่อนและความสามารถพิเศษของผู้เรียนด้วย
2. ระดับความรู้และการศึกษา ระดับความรู้จะมีความสัมพันธ์อย่างมากในการกำหนดระยะเวลาที่จะต้องใช้ในหลักสูตร ถ้าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในระดับที่เพียงพอแล้ว ระยะเวลาในการปูพื้นฐานความรู้ในส่วนนี้ก็จะน้อยลง
3. แรงจูงใจและความสนใจของผู้เรียน โดยปกติแล้วผู้เรียนควรมีความสนใจและมีแรงจูงใจในการเรียนวิชาอาชีพนั้น ทำให้การจัดการเรียนการสอนง่ายขึ้นเนื่องจากเราไม่ต้องหาทางกระตุ้นทำให้ผู้เรียนสนใจในทุกขั้นตอนที่สอน แต่เราควรจะต้องรู้ว่า ผู้เรียนมีความสนใจในเรื่องอะไรอีกบ้าง เพื่อช่วยให้เราสามารถจัดหลักสูตรการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับประโยชน์กับผู้เรียนมากขึ้น
4. อคติหรือความไม่ชอบบางสิ่งบางอย่างในงานสายอาชีพนั้น เพื่อจะทำให้จัดสภาพการเรียนการสอน ตลอดจนการให้ตัวอย่างที่เหมาะสม หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงทัศนคติเดิม

จากที่กล่าวมาข้างต้น การประเมินความพร้อมของนักศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพต่างๆ ของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ เมื่อพบว่าผู้เรียนต้องเดิมหรือเรียนรู้เนื้อหาในบางส่วนก่อนเข้าสู่หลักสูตรใหม่ ก็อาจต้องเปิดสอน เพื่อปรับฐานของผู้เรียน เพื่อเตรียมตัวผู้เรียนให้สามารถเรียนในหลักสูตรใหม่ได้ ซึ่งการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา อาจจัดให้มีการปฐมนิเทศนักศึกษา โดยเป็นการชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งควรจะได้ชี้แจงให้นักศึกษาทราบถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ลักษณะเนื้อหาวิชา โครงสร้าง จำนวนหน่วยกิต วิชาเลือก วิชาบังคับ ตลอดจนวิธีการในการลงทะเบียนเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และสามารถปรับตัวเกี่ยวกับการศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2544)

ดังนั้น การเตรียมความพร้อมนักศึกษาโดยเฉพาอย่างยิ่ง ในการเรียนการสอนของวิทยาลัยชุมชน ซึ่งเป็นสถานศึกษาในรูปแบบใหม่ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจ และมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาคือต่อไป โดยจะต้องมีการประเมินความพร้อมจากแหล่งข้อมูลต่างๆ และจัดให้มีการปฐมนิเทศ หรือปรับฐานให้กับนักศึกษาให้เกิดความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาคือ เพื่อประสิทธิภาพในการเรียนของนักศึกษาต่อไป

2.2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญที่สุดของการจัดหลักสูตร เพราะหลักสูตรจะบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งทั้งผู้สอนและผู้เรียนต้องดำเนินกิจกรรมร่วมกัน (บุญเรียง ขจรศิลป์ และคณะ, 2543) กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นวิถีทางหนึ่งที่จะนำนักเรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ ดังนั้น ก่อนที่ผู้สอนจะกำหนดกิจกรรมใดๆ จะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขบางประการในการกำหนดกิจกรรมเสียก่อน เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าและเหมาะสมที่สุดสำหรับผู้เรียน เงื่อนไขการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ เนื้อหาของบทเรียน วัตถุประสงค์ของบทเรียน ความสนใจของกลุ่มนักเรียน ความแตกต่างระหว่างบุคคล สภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียน และเวลา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2523) โดยผู้บริหารเป็นผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรง ในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2535)

1. จัดให้ครูได้ศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร เพื่อเตรียมการสอนและจัดการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
2. สนับสนุนให้ครูใช้วิธีการสอนแบบต่างๆ ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ ลักษณะเนื้อหาวิชา ตลอดจนพัฒนาการของเด็ก

3. จัดโรงเรียนให้มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนการสอน และสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน
4. ส่งเสริมให้มีการผลิตและการใช้อุปกรณ์การสอน โดยพยายามให้มีการใช้วัสดุท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
5. สนับสนุนให้มีการสอนซ่อมเสริม เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียน
6. กระตุ้นให้ครูเอาใจใส่ต่อการสอนด้วยวิธีการต่างๆ และดูแลให้มีการปรับปรุงการสอนของครู ให้เป็นไปตามแนวทางที่หลักสูตรกำหนด
7. สนับสนุนให้ครูนำเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ มาใช้พัฒนาการเรียนการสอน
8. จัดให้มีการประชุมครู เพื่อวางแผนร่วมกันในการแก้ปัญหาและปรับปรุงการเรียนการสอน
9. ส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชั้นเรียน
10. พยายามลดกิจกรรมอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เพื่อให้ครูได้มีเวลาทำการสอนได้เต็มที่

กิจกรรมการเรียนการสอน จึงถือเป็นหัวใจสำคัญของการใช้หลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุผลตามที่หลักสูตรกำหนด โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้ (สุนทรอมรวิวัฒน์, 2526)

1. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ควรเป็นไปเพื่อพัฒนาความเจริญทุกด้านให้แก่นักเรียน
2. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ควรเร้าให้ผู้เรียนได้แสดงออกและมีส่วนร่วมในการเรียน
3. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ควรให้โอกาส และเห็นความสำคัญของนักเรียนทุกคนในชั้นเรียน
4. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ควรฝึกวิธีการแสวงหาความรู้ และวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองให้แก่นักเรียน
5. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ควรมีบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนานและเป็นกันเอง

ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงเป็นกิจกรรมสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ เทคนิควิธีสอน การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผลการเรียน ครูผู้สอนจะเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับผู้เรียน และครูผู้สอนจะต้องมีการเตรียมการก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พร้อมทั้งจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเหมาะสมกับบทเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยชุมชน ซึ่งมีครูผู้สอนที่หลากหลาย ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่ให้การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อช่วยให้ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ อันจะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.2.4 การจัดการฝึกงาน

การฝึกงาน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งปัจจุบันสถานศึกษาได้เน้นให้นักศึกษาเข้าฝึกงานในสถานประกอบการ เพื่อสัมผัสลักษณะการทำงานจากสถานประกอบการโดยตรง เป็นการเพิ่มประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพและใช้เป็นพื้นฐานการเตรียมตัวเข้าสู่งานอาชีพอย่างมั่นคง และมีประสิทธิภาพเมื่อสำเร็จจากสถานศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมหลักสูตรการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน (วิลาวรรณรพีพิศาล, 2537) ซึ่งการฝึกงานนักศึกษาสายวิชาชีพมีจุดมุ่งหมายคือ 1) เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักและคุ้นเคยเครื่องมืออุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน 2) เป็นการพัฒนาความรู้ ความสามารถของผู้เรียน ในการประยุกต์ความรู้ทางทฤษฎีให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติจริง 3) เพื่อการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้เรียนในระดับหนึ่ง 4) เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงปัญหาและรู้จักพิจารณาหาทางเลือกแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม และ 5) เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทัศนคติและความภาคภูมิใจในงานอาชีพของตน (ไพฑูริย์ สิ้นลรัตน์, 2524)

จะเห็นได้ว่า การฝึกงาน เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ความชำนาญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง งานในสายอาชีพ ที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง มากกว่าการเรียนรู้เพียงทฤษฎีในห้องเรียนเท่านั้น นอกจากนี้ วิชัย ตันศิริ (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงวิธีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาชีพว่า ควรมีการสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างโลกของการศึกษา และโลกของการทำงาน โดยใช้ระบบของการฝึกงานมาใช้ในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพให้มากยิ่งขึ้น และเพื่อให้การดำเนินการฝึกงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ (วีรวรรณ ชินะตระกูล, 2535)

1. สํารวจสถานประกอบการ โดยควรสํารวจศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประเภทของสถานประกอบการ มีรายละเอียดอะไรบ้าง และสามารถนํานักศึกษามาฝึกงานตามหลักสูตรที่เปิดสอนได้
2. เลือกสถานประกอบการที่เหมาะสม โดยควรมีการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดนักศึกษาเข้าฝึกงาน เช่น ผู้บริหาร ครู และอาจารย์ เป็นต้น โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกสถานประกอบการที่ไม่ไกลจากสถานศึกษาจนเกินไป เป็นสถานประกอบการที่ถูกต้องตามกฎหมาย และให้ความร่วมมืออย่างจริงจังกับนักศึกษาที่จะออกไปฝึกงาน
3. ติดต่อกับสถานประกอบการ เพื่อตกลงเกี่ยวกับการส่งนักศึกษาออกฝึกงาน โดยจะต้องแจ้งภาระหน้าที่ที่สถานประกอบการจะต้องรับผิดชอบ แจ้งจุดมุ่งหมายของการฝึกงาน แจ้งเหตุผลที่เลือกสถานประกอบการนั้นๆ แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับความต้องการในการฝึกงาน แจ้งประวัติของนักศึกษา และ ทำความตกลงเบื้องต้นกับสถานประกอบการ เกี่ยวกับภาระหน้าที่ เช่น การประเมินผลนักศึกษาฝึกงาน ดูแลการฝึกงาน วันเวลา และการเตรียมตัวนักศึกษา ตลอดจนระเบียบข้อบังคับของสถานประกอบการ
4. แจ้งเรื่องการฝึกงานของนักศึกษาให้ผู้ปกครองทราบ
5. การประชุมนิเทศนักศึกษาก่อนออกฝึกงาน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาก่อนเข้ารับการฝึกงาน เช่น จุดมุ่งหมายของการฝึกงาน การปฏิบัติตนระหว่างการฝึกงาน และข้อห้ามในการปฏิบัติในสถานประกอบการ
6. จัดอาจารย์ให้เป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุม ดูแล ติดตาม และนิเทศการฝึกงานของนักศึกษา รวมทั้งการทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการเพื่อรับคำปรึกษา แก้ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา
7. ประเมินผลการฝึกงาน โดยอาจให้สถานประกอบการเป็นผู้ประเมิน หรือสถานประกอบการร่วมกับสถานศึกษาก็ได้ ซึ่งการประเมินควรทำข้อตกลงเบื้องต้นก่อนส่งนักศึกษามาฝึกงานว่าจะกำหนดให้ใครเป็นผู้รับผิดชอบเกณฑ์การประเมินอย่างชัดเจน โดยอาจพิจารณาได้จาก ด้านการปฏิบัติงาน ด้านอาชีพ ด้านสังคม และด้านบุคลิกภาพ
8. ทำหนังสือขอบคุณสถานประกอบการ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้ารับการฝึกงาน
9. ปรึกษาหารือเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา โดยอาจมีการจัดสัมมนาให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นต่อการฝึกงานในสถานประกอบการต่างๆ ว่ามีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องใดบ้าง เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาจัดส่งนักศึกษารุ่นต่อไป

ดังนั้น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการฝึกงาน โดยในหลักสูตรวิทยาลัย ชุมชน พุทธศักราช 2545 ก็ได้กำหนดให้ผู้เรียนจะต้องฝึกงานหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพภาค ปฏิบัติตามที่หลักสูตรแต่ละโปรแกรมวิชากำหนด การฝึกงานจะฝึกแบบต่อเนื่อง หรือฝึกแบบ สะสมก็ได้โดยใช้เวลาไม่น้อยกว่า 320 ชั่วโมง และการฝึกงานจะฝึกในภาคการศึกษาปกติ หรือ ฝึกในภาคการศึกษาฤดูร้อนก็ได้ (สำนักงานส่งเสริมวิทยาลัยชุมชน, 2545) แม้หลักสูตรได้กำหนด หน่วยกิตไว้เพียง 4 หน่วยกิต แต่ก็เป็นส่วนสำคัญที่จะต้องฝึกงานไม่น้อยกว่า 320 ชั่วโมง ซึ่ง การจัดการเรียนการสอนในสายวิชาชีพ ที่ควรจัดให้มีการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ได้มาซึ่งทักษะที่เป็น ประสบการณ์ตรงที่จะเป็นพื้นฐานการเตรียมตัวเข้าสู่การอาชีพอย่างมั่นคง และมีประสิทธิภาพ เมื่อจบจากสถานศึกษาต่อไป

2.2.5 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึงกิจกรรมที่จัดขึ้นทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อ สนองความสนใจและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนนอกเหนือจากหลักสูตรปกติ โดยมีคุณลักษณะ ที่สำคัญคือ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกหลักสูตรหรือนอกเวลาเรียน เป็นไปตามความสมัครใจของผู้ เข้าร่วม ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับ ได้รับการสนับสนุนจากคณาจารย์ และ ไม่มีคะแนนเพื่อ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา (ธีรพงศ์ ประสงค์ลาภ, 2531) โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น เป็นกิจกรรมที่สามารถนำไปผสมผสานความรู้ทางวัฒนธรรม อาจแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ (สุภัทรา อักษรานุเคราะห์, 2532)

1. กิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ตรง ได้แก่ การเข้าชมการแสดง ดนตรี ละคร หรือการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม
2. กิจกรรมที่ให้ประสบการณ์รอง ซึ่งจัดได้ง่ายกว่ากิจกรรมประเภทแรก ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงละคร การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

ดังนั้น การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ถือเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนการสอน เสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนตามหลักสูตร ซึ่งครูผู้สอนควรได้รับการพิจารณาการจัด กิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้องเหมาะสม ตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน โดย ที่ผู้บริหารควรสนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างใกล้ชิด ซึ่งในวิทยาลัยชุมชน ได้มีการกำหนดการจัดกิจกรรมไว้ในเกณฑ์การใช้หลักสูตร โดยสถานศึกษาต้องจัดให้นักศึกษาได้ เข้าร่วมกิจกรรมประเภทต่างๆ โดยให้มุ่งเน้นในการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมให้มีการคิด การวางแผน การประเมินผลการปฏิบัติ เพื่อให้การเรียนการสอนประสบผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.2.6 การวัดและประเมินผลการเรียน

การวัดและประเมินผลการเรียน เป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียน และเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินการจัดหลักสูตร เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและพัฒนานักเรียนเป็นสำคัญ ผู้ประเมินจึงต้องเป็นผู้สอนที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน รู้จักและเข้าใจนักเรียนในด้านต่างๆ โรงเรียนควรต้องดูแล ให้การวัดและประเมินผลการเรียน เป็นไปตามระเบียบการประเมินผลการเรียน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534)

1. จัดให้มีการประเมินผลก่อนเรียน
2. การประเมินผลระหว่างภาค ถ้านักเรียนคนใดไม่มีความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์ต้องจัดให้มีการซ่อมเสริม
3. การประเมินผลปลายภาค ให้เลือกประเมินผลเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญ โดยให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และด้านกระบวนการ ส่วนจะแยกข้อสอบเป็นกี่ฉบับ หรือฉบับเดียว หรือจะมีกี่ตอนเป็นเรื่องที่ทางโรงเรียนเป็นผู้พิจารณาเอง

การวัดและประเมินผลการเรียนมีอยู่หลายวิธี เช่น การทดสอบ การสังเกตของครู การเขียนรายงานของนักเรียน การตรวจสอบสมุดบันทึกรายงาน หรือจากการแสดงออกในลักษณะต่างๆ ของนักเรียน เช่น การสาธิต การแสดงการพูดหน้าชั้นเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ครูอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ การถามตอบ การตรวจดูผลงานที่นักเรียนได้ปฏิบัติจากแฟ้มสะสมงาน เป็นต้น ซึ่งในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาลัยชุมชน ก็ได้มีการกำหนดการประเมินผลเป็นรายวิชาตามระบบหน่วยกิต โดยแบ่งเป็น (สำนักงานส่งเสริมวิทยาลัยชุมชน, 2545)

1. การประเมินผลการเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ให้ประเมินโดยใช้วิธีวัดผลวิธีหนึ่งวิธีใด หรือหลายๆ วิธีผสมกัน
2. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ให้นำผลการประเมินระหว่างภาคเรียน รวมกับผลการประเมินปลายภาคเรียน ตามสัดส่วนที่สถานศึกษากำหนด

ดังนั้น การวัดและประเมินผลการเรียน จึงมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน เพราะผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลนั้น เป็นสิ่งบอกให้ทราบว่าหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด ตลอดจนความพยายามต่างๆ ที่จะส่งเสริมการเรียนการสอนบรรลุผลตาม

ความมุ่งหมายของหลักสูตรได้มากขึ้นน้อยเพียงใด เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนของครูต่อไป

2.2.7 การนิเทศการจัดการเรียนการสอน

การนิเทศการจัดการเรียนการสอน เป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน (สงัด อุทรานันท์, 2529) เป็นความพยายามที่จะจัดกิจกรรม และให้บริการแก่ผู้บริหารและครู ในทางตรงและทางอ้อม เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในทางการเรียนของนักเรียน (นิพนธ์ ไทยพานิช, 2531) โดยการนิเทศการศึกษาที่ดีควรจัดในโรงเรียนเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ควรมีวิธีปฏิบัติ ดังนี้ (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 2538)

1. จัดให้มีการประชุมนิเทศครูใหม่ เพื่อให้ทราบปรัชญา วัตถุประสงค์ ประวัติความเป็นมาของโรงเรียน สภาพชุมชน ระเบียบข้อบังคับ สวัสดิการ และกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน
2. จัดให้มีบริการทางด้านการสอน เช่น แนะนำให้ใช้หรือผลิตทัศนูปกรณ์ เป็นต้น
3. จัดให้ครูใหม่สังเกตการสอนของครูที่มีประสบการณ์สอนนาน และมีความสามารถเชี่ยวชาญในการสอน
4. ให้ครูได้เยี่ยมเยียนดูการสอน และดำเนินงานของโรงเรียนอื่นที่อยู่ข้างเคียงหรือต่างจังหวัด ถ้ามีงบประมาณ
5. ให้ครูได้เยี่ยมเยียนดูการสอนชั้นอื่นๆ ไม่ว่าจะในระดับเดียวกันหรือต่างระดับ
6. เปิดโอกาสให้ครูได้ดูการสาธิตการสอน จากผู้เชี่ยวชาญหรือจากครูด้วยกัน
7. ให้โรงเรียนใช้ประโยชน์ในการมีกลุ่มโรงเรียน โดยร่วมมือและช่วยเหลือกันทางด้านวิชาการ
8. จัดให้มีกลุ่มอภิปรายย่อยๆ ตามความสนใจของครู
9. จัดให้มีสัปดาห์แห่งความก้าวหน้าทางวิชาการ อาจจะให้ครู หรือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมาบรรยายในหัวข้อเรื่องที่ครูส่วนใหญ่มีความต้องการหรือสนใจ
10. จัดให้มีการประชุมอบรมในระหว่างฤดูร้อน หรือส่งครูไปร่วมการอบรม
11. รับวารสารทางวิชาการต่างๆ ไว้ให้ครูได้ศึกษา และแนะนำครูให้เข้าเป็นสมาชิกสมาคมทางวิชาการ

12. ให้คำปรึกษาหารือทางด้านส่วนตัว และด้านวิชาการแก่ครู
13. สนับสนุนให้ครูไปศึกษาเพิ่มเติม หรือนำครูไปทัศนศึกษานอกสถานที่ จะให้ความรู้ทางวิชาการเพิ่มขึ้น
14. สร้างบรรยากาศทางวิชาการให้เกิดในหมู่ครู เช่น จัดเที่ยงวันสนทนา หรือ ส่งเสริมให้ครูเขียนบทความทางวิชาการลงในหนังสือวารสารต่างๆ
15. จัดรายการเล่าสู่กันฟัง หรือเขียนเพื่อการอ่าน โดยกำหนดให้ครูแบ่งกันอ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการ แล้วมาแบ่งกันโดยการพูดคุย หรือเขียนข้อสรุปย่อให้ครูคนอื่น ๆ อ่าน

กิจกรรมการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ต้องอาศัยเทคนิคในการเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534)

1. การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน
2. การปฐมนิเทศครูใหม่
3. การให้คำแนะนำปรึกษา
4. การอบรม
5. การประชุมปฏิบัติการ
6. การสัมมนา
7. การระดมความคิด
8. การสาธิตการสอน
9. การศึกษาเอกสารทางวิชาการ
10. การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน
11. การสังเกตการสอน
12. การสนทนาทางวิชาการ
13. การศึกษาดูงาน
14. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
15. การเขียนเอกสาร / บทความทางวิชาการ
16. การจัดนิทรรศการ

การนิเทศการจัดการเรียนการสอน เป็นส่วนสำคัญในการช่วยเหลือครูในด้านการสอน โดยเฉพาะครูผู้สอนในวิทยาลัยชุมชน บางส่วนที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้มีประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพต่างๆ ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ความชำนาญแก่นักศึกษา

อาจไม่มีประสบการณ์โดยตรงในด้านการสอนเท่าที่ควร การนิเทศการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยเหลือแนะนำ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2.3 การติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร

การติดตามผลการจัดหลักสูตร เป็นการติดตามการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนได้ดำเนินการตามแผนการบริหารงาน ซึ่งจำเป็นต้องมีการควบคุมกำกับติดตามอย่างใกล้ชิดโดยลักษณะของการติดตามผล มีดังนี้ (กรมวิชาการ, 2533)

1. เป็นการตรวจสอบตามจุดมุ่งหมายการปฏิบัติงาน เพื่อดูว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนหรือไม่
2. เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในระหว่างการดำเนินงานของแผนหรือโครงการ
3. เป็นกิจกรรมที่เน้นการเก็บข้อมูลในระหว่างการดำเนินงานว่าเป็นอย่างไร แตกต่างจากที่กำหนดไว้หรือมีปัญหาอะไรหรือไม่

การติดตามและประเมินผล เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เพราะจะช่วยให้ผู้บริหารทราบว่า การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างไร บรรลุตามเป้าประสงค์ และแผนงานที่วางไว้หรือไม่ มีข้อบกพร่องประการใด ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานในโอกาสต่อไปให้ได้ผลดียิ่งขึ้น (พะยอม สุขมาก, 2536) โดยควรมีการวางแผนงานรับผิดชอบด้านการประเมินผล ให้สอดคล้องกับงานอื่นๆ ดังนี้ (ดิเรก ศรีสุขไช : อ้างถึงใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2528)

1. สิ่งที่ต้องประเมินผล
2. วิธีการประเมินผล
3. ตัวบุคคลที่จะทำหน้าที่ประเมินผล
4. กำหนดเวลาการประเมินผล
5. กำหนดเวลาการรายงานผลตามขั้นตอน
6. สร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในการประเมินผล
7. การดำเนินงานประเมินผลแต่ละขั้นตอน
8. การรายงานการประเมินผลโครงการตามกำหนดเวลา
9. การเขียนรายงานประเมินผลทั้งโครงการ

การติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร จึงสามารถติดตามประเมินผลใน 2
ขั้นตอน คือ

1. การติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร
2. การติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร

2.3.1 การติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร

การติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการเตรียมการจัดหลักสูตรหรือไม่ อย่างไร และใครเป็นผู้รับผิดชอบ โดยจะติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตรในด้าน การวางแผนการจัดหลักสูตร การจัดเตรียมบุคลากร การประสานงาน การจัดเตรียมอาคารสถานที่ การจัดทำแผนการสอน การเตรียมวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน การจัดเตรียมการวัดและประเมินผลการเรียน การจัดเตรียมการวัดและประเมินผลการจัดหลักสูตร การเตรียมการเทียบโอนผลการเรียน และ การเตรียมการประชาสัมพันธ์หลักสูตร เพื่อให้การเตรียมการจัดหลักสูตรมีความพร้อมและสามารถ บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดหลักสูตรให้มากที่สุด

2.3.2 การติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร

การติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่า โรงเรียนได้มีการปฏิบัติหรือไม่ ใครเป็นผู้ดำเนินการ และ ใช้วิธีดำเนินการอย่างไร ในด้านการคัดเลือกนักศึกษา การเตรียมความพร้อมนักศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดการฝึกงาน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดและประเมินผลการเรียน และ การนิเทศการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาต่างๆ ของการดำเนินงานการจัดหลักสูตร เพื่อจะได้นำผลที่ได้มาวางแผนเพื่อปรับปรุง และพัฒนาการจัดหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

โครงการวิทยาลัยชุมชน

3.1 เหตุผลและความเป็นมา

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา รัฐได้ให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องกับการศึกษาสำหรับประชาชน และได้ขยายโอกาสทางการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้ขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี และขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น 12 ปี ทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญและมีความต้องการที่จะศึกษาในระดับสูงเพิ่มขึ้น โดยคาดการณ์ว่าจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะเพิ่มขึ้น โดยคาดการณ์ว่าผู้ จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะเพิ่มขึ้นจาก 550,000 คน ในปี 2543 เป็น 800,000 คน ในปี 2549 นอกจากนี้ผลกระทบจากสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ยังส่งผลให้ประชาชน โดยเฉพาะที่อาศัยอยู่ในชนบท กลายเป็นผู้ด้อยโอกาสในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มขึ้น ทั้งยังขาดแคลน ยากไร้ ทั้งถิ่นฐานบ้านเกิดไปหางานทำที่อื่น ชุมชนจึงอ่อนแอและขาดการพัฒนา ดังนั้นเพื่อให้ประชาชนได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต โดยยึดหลักการตามนโยบาย “การศึกษาร้างชาติ สร้างคน และสร้างงาน” รัฐบาลจึงกำหนดไว้ในนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ด้านการศึกษาข้อ 4 ที่ว่าจัดให้มีวิทยาลัยชุมชนขึ้น โดยเฉพาะในจังหวัดที่ยังขาดแคลนสถาบันอุดมศึกษา ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังนี้

1 มีผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าจำนวนมากที่สะสมอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ซึ่งไม่สามารถเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาได้ ด้วยสาเหตุของความไม่พร้อมด้านต่าง ๆ เช่น ความยากจน ความไม่สะดวกในการเดินทาง หรือจำเป็นต้องประกอบอาชีพ เป็นต้น ตลอดจนผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ หรือประกอบอาชีพแล้วแต่ ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมหรือเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต นอกจากนี้ยังมีประชาชนผู้ขาดโอกาสทางการศึกษาอีกจำนวนมาก ทั้งผู้ที่สำเร็จมัธยมศึกษาตอนต้นและแรงงานของประเทศที่ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ซึ่งจัดเป็นแรงงานที่ขาดทักษะในการทำงาน วิทยาลัยชุมชนจึงเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอีกระบบหนึ่งที่เป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นต่ำกว่าปริญญา ที่ช่วยแบ่งเบาภาระของสถาบันอุดมศึกษาในการรับเข้าเรียนปี 1 และปี 2 ให้มาเรียนในหลักสูตรอนุปริญญาเพื่อศึกษาต่อใน 2 ปีหลังของสถาบันอุดมศึกษาหรือเพื่อไปประกอบอาชีพได้ รวมถึงการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตที่สามารถเชื่อมโยงกับการศึกษาทุกระดับ และช่วยเติมเต็มส่วนการศึกษาที่ขาดไปให้สมบูรณ์ขึ้น

2 ตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นและสนับสนุนนโยบายรัฐบาลที่มุ่งสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่นตามโครงการพัฒนาชนบทต่าง ๆ เช่น โครงการ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ โครงการกองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น วิทยาลัยชุมชนจะเปิดสอนหลักสูตรหลากหลาย

ที่เป็นความจำเป็นในการพัฒนาท้องถิ่น และท้องถิ่นจะเป็นผู้กำหนดและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ผู้มีความรู้ความสามารถในท้องถิ่น

3 พัฒนาทักษะความรู้ด้านอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต การประกอบอาชีพอิสระ หรือการประกอบอาชีพในสถานประกอบการ โดยวิทยาลัยชุมชนจะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา พัฒนาหลักสูตร รวมทั้งการพัฒนาและการผลิตบุคลากร ซึ่งอาจจะดำเนินการเองหรือดำเนินการร่วมกับสถานประกอบการต่าง ๆ ในท้องถิ่น

4 กระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่ท้องถิ่น และให้นำทรัพยากรที่มีอยู่หลากหลายในแต่ละพื้นที่ และอยู่ต่างสังกัดมาดำเนินการจัดการศึกษาวิทยาลัยชุมชน โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบของคณะบุคคล เพื่อเอื้อประโยชน์ในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพแก่ประชาชนในท้องถิ่น

5 ตามหลักการแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่กำหนดให้การศึกษา ระดับอุดมศึกษามี 2 ระดับ คือ ระดับปริญญาและระดับต่ำกว่าปริญญา (มาตรา 16 วรรค 3) โดยให้จัดในมหาวิทยาลัย วิทยาลัย สถาบันหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา กฎหมายว่าด้วยการจัดการตั้งสถานศึกษานั้นและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (มาตรา 19) และการจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (มาตรา 20)

3.2 วัตถุประสงค์การจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน

จัดตั้งวิทยาลัยชุมชน เพื่อเป็นสถาบันการศึกษาประจำท้องถิ่นจัดการศึกษาและฝึกอบรมในหลักสูตรและสาขาวิชาที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนเป็นสำคัญ

3.3 แนวคิดและหลักการของวิทยาลัยชุมชน

ความหมาย

วิทยาลัยชุมชนเป็นสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษา 2 ปีแรกของระดับอุดมศึกษา และจัดการศึกษา ตลอดจนฝึกอบรมในหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต ในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของชุมชน การจัดการศึกษาและฝึกอบรมเน้นความหลากหลาย ทั้งประเภทวิชาและวิธีการจัดการศึกษา เพื่อเปิดโอกาสอย่างกว้างขวางแก่ผู้เรียนทุกเพศทุกวัย เพื่อเป็นหลักประกันสำหรับอนาคตของทุกคน ที่จะได้วิชาความรู้และทักษะไปประกอบอาชีพ ไปศึกษาต่อ หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองต่อไป

นโยบายหลัก

1. เปิดกว้างและเข้าถึงง่าย เพื่อให้คนในชุมชนได้เรียนรู้และฝึกทักษะอย่างกว้างขวาง
2. มีหลักสูตรหลากหลายประเภทให้เลือก
3. ตอบสนองต่อชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
4. เน้นคุณภาพและการใช้ประโยชน์
5. เสียค่าใช้จ่ายน้อย
6. สร้างพันธมิตรกับธุรกิจเอกชน องค์กรของรัฐ และชุมชน

การจัดการศึกษาและฝึกอบรม

1. **ประเภทของสาขาวิชา** วิทยาลัยชุมชนจัดการศึกษาและฝึกอบรมที่หลากหลายประเภท ขึ้นอยู่กับความต้องการของชุมชน เช่น
  - 1.1 สังคมและเศรษฐกิจเกษตร เน้นหลักสูตรการเกษตร อุตสาหกรรมเกษตร
  - 1.2 สังคมและเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เน้นหลักสูตรช่างฝีมือ การผลิต การแปรรูป
  - 1.3 สังคมและเศรษฐกิจภาคบริการ เน้นหลักสูตรการบริหารจัดการวิทยาศาสตร์สุขภาพ การท่องเที่ยว
  - 1.4 สังคมและเศรษฐกิจสารสนเทศ เน้นหลักสูตรคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ
2. **ชนิดของหลักสูตร** จัดหลักสูตรอย่างน้อย 4 ประเภท ได้แก่
  - 2.1 จัดการศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาหรือ 2 ปีแรกของระดับอุดมศึกษาทั้งสายวิชาการและวิชาชีพเพื่อถ่ายโอนไปศึกษาต่อในระดับปริญญา หรือเพื่อประกอบอาชีพ
  - 2.2 จัดการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และประกาศนียบัตรวิชาชีพ เน้นความรู้และทักษะเพื่อการประกอบอาชีพ
  - 2.3 จัดหลักสูตรระยะสั้นเพื่อพัฒนาอาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพนั้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประกอบอาชีพได้จริงอย่างน้อย 1 อาชีพ ซึ่งจะต้องสนองครบวงจรทั้งการตลาด เทคโนโลยีและการจัดการ สำหรับหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต จะต้องเปิดสอนให้หลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน โดยหลักสูตรทั้ง 2 ประเภท จะสามารถเก็บหน่วยการเรียนรู้ไว้สำหรับเทียบความรู้เข้าสู่ระบบการศึกษาปกติได้
  - 2.4 จัดสอนซ่อมเสริมเพื่อเสริมความรู้จากการศึกษาในระบบปกติ
3. **วิธีการจัดการศึกษาและฝึกอบรมจัดในรูปแบบที่เปิดกว้างหลากหลาย** ปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน มีความยืดหยุ่นทั้งด้านการเรียน ตารางเรียน

สถานที่เรียน วิธีการเรียนการสอน และการสำเร็จการศึกษา เช่น ผู้เรียนจะเรียนทางไกล เรียนภาคปกติหรือภาคค่ำหรือวันหยุดราชการ นอกจากนี้จะต้องสร้างพันธมิตรกับธุรกิจเอกชน องค์กรของรัฐและชุมชน มุ่งเน้นคุณภาพและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและบริหารจัดการ ทั้งนี้การดำเนินงานให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนและสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมประเทศ

ผู้สอน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ อาจารย์ประจำสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในสถาบันหรือต่างสถาบัน และอาจารย์หรือวิทยากรพิเศษจากธุรกิจเอกชน องค์กรของรัฐ เอกชนและชุมชน

กลุ่มเป้าหมายผู้เรียน

1. ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
2. ผู้อยู่ในวัยแรงงานที่พลาดโอกาสศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา
3. ผู้ไม่รู้หนังสือ/ผู้ไม่สำเร็จการศึกษาระดับต่าง ๆ หรือผู้ออกกลางคัน
4. ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 9 ปี
5. ผู้ที่ทำงานหรือเกษียณงานแล้ว
6. ผู้ที่ทำงานและต้องการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์
7. ผู้เรียนในระบบการศึกษาปกติที่ต้องการพัฒนาความสามารถบางวิชา

แหล่งงบประมาณ มาจากหลายแหล่ง ได้แก่

1. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล และจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เงินค่าธรรมเนียมการศึกษา
3. เงินบริจาค กองทุน
4. เงินรายได้อื่น

การบริหารจัดการและยุทธศาสตร์

การจัดการวิทยาลัยชุมชนให้ดำเนินการจัดการศึกษาและฝึกอบรมโดยชุมชนเพื่อชุมชน รวมทั้งเสริมสร้างองค์ความรู้ของประชาชนให้เข้มแข็งเป็นระบบเครือข่าย โดยประสานการใช้ทรัพยากรของภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด จัดระบบความร่วมมือกับภาคเอกชนและชุมชน และมีการปรับตัวตลอดเวลา ตลอดจนพัฒนาหลักสูตรใหม่ ๆ เพื่อการผลิตกำลังคน และพัฒนาคุณภาพชีวิตตามความต้องการของชุมชนและตลาดแรงงาน โดยผู้แทนของชุมชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและบริหารจัดการอย่างเข้มแข็ง และมีการบริหารงานเป็นองค์คณะบุคคลในรูปคณะกรรมการทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัด

3.4 หลักการการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน

ผลจากภาวะตามเศรษฐกิจถดถอย งบประมาณมีจำกัด ประกอบกับการจัดการศึกษาในปัจจุบันมีอาคารสถานที่ ครูภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรจำนวนมากที่มีลักษณะต่างคนต่างทำ หรือต่างหน่วยงานต่างดำเนินงาน มีการประสานใช้ทรัพยากรร่วมกันไม่มากเท่าที่ควร รวมทั้งการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจน กระทรวงศึกษาธิการ จึงกำหนดแนวทางการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนให้เป็น “นวัตกรรมทางการบริหารจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ทั้งของรัฐ เอกชน และชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด” โดยมีหลักการที่สำคัญในการจัดตั้งดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจที่แท้จริง โดยการจัดตั้งให้เกิดจากความต้องการของประชาชน และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน
2. ให้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งของรัฐ เอกชน และชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด และในระยะแรกไม่มีการก่อสร้างสถานศึกษาใหม่
3. จัดระบบความร่วมมือกับภาคเอกชน และชุมชน เพื่อการผลิตกำลังคนและพัฒนาคุณภาพชีวิตตามความต้องการของชุมชนและตลาดแรงงาน

3.5 แนวทางและขั้นตอนการดำเนินงาน

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเจตนารมณ์และหลักการดังกล่าวข้างต้น จึงแบ่งการดำเนินงานเป็น 2 ระยะ คือ

1. ระยะจัดตั้ง เพื่อเตรียมการวางระบบและสร้างความพร้อมให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินงานร่วมกัน และปรับตัวให้เหมาะสมกับแนวคิดและปรัชญาของวิทยาลัยชุมชน ซึ่งมีระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี
2. ระยะดำเนินการ ซึ่งเป็นการดำเนินงานเต็มรูปแบบตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

3.5.1 ระยะที่ 1 ระยะจัดตั้ง

โครงสร้างองค์กร

ส่วนกลาง

1. คณะกรรมการที่ปรึกษา มีหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับนโยบาย แนวทาง วิธีการดำเนินงาน และให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการ หน่วยงาน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง
2. คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่กำหนดนโยบาย แนวทาง และวิธีการดำเนินงาน สนับสนุนและประสานงานกับหน่วยงาน องค์กร และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

3. คณะกรรมการดำเนินงาน มีหน้าที่จัดทำแผนดำเนินการและประสานงานด้านต่าง ๆ เช่น หลักสูตร การพัฒนาวิชาการ พัฒนาบุคลากร ระบบข้อมูล ทรัพยากร เครือข่าย ประชาสัมพันธ์ และติดตามประเมินผล
4. คณะอนุกรรมการด้านต่าง ๆ มีหน้าที่จัดทำแนวทาง วิธีการดำเนินงาน เป็นที่ปรึกษาด้านวิชาการของวิทยาลัยชุมชน จำแนกเป็นคณะอนุกรรมการด้านบริหารจัดการ ด้านหลักสูตร ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านระบบข้อมูล ด้านติดตามและประเมินผล ด้านประชาสัมพันธ์ และด้านประสานทรัพยากรและความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรด้านต่าง ๆ เป็นต้น
5. สำนักงานส่งเสริมวิทยาลัยชุมชน มีหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการอำนวยการ และคณะกรรมการดำเนินงาน โดยดำเนินการและประสานงานดำเนินงานเกี่ยวกับคณะอนุกรรมการด้านต่าง ๆ รวมทั้งประสานการดำเนินงานกับวิทยาลัยชุมชน และหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ส่วนภูมิภาค

1. ให้จังหวัดเลือกคณะกรรมการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน จังหวัดที่มีองค์ประกอบของบุคคลจากภาครัฐ เอกชน และชุมชน ทำหน้าที่จัดตั้งวิทยาลัยชุมชน และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน
2. ให้คณะกรรมการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนจังหวัดเลือกสถานศึกษาที่มีศักยภาพและมีภารกิจเป็นส่วนหนึ่งของวิทยาลัยชุมชนอยู่แล้ว ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมพลศึกษาหรือสังกัดอื่น ให้เป็นสถานศึกษาที่จะจัดการศึกษาในระบบวิทยาลัยชุมชน
3. ให้คณะกรรมการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนจังหวัด สรรหาประธานคณะทำงานดำเนินงานวิทยาลัยชุมชนจังหวัด ซึ่งเป็นผู้มีความสามารถในการบริหารจัดการ และเข้าใจแนวคิดการจัดการศึกษาตามหลักการวิทยาลัยชุมชน และแต่งตั้งคณะทำงานดำเนินงานวิทยาลัยชุมชนจังหวัดที่มีองค์ประกอบจากสถานศึกษาที่เป็นวิทยาลัยชุมชน สถาบันอุดมศึกษา องค์กรภาครัฐ เอกชน และชุมชน ทำหน้าที่วางระบบบริหารจัดการ วางแผน ประสานและดำเนินงานทุกด้าน
4. ให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบวิทยาลัยชุมชน ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอน โดยมีภารกิจ 2 ส่วน คือ ภารกิจเดิมของสถานศึกษาและเพิ่มภารกิจ

ตามแนวคิดวิทยาลัยชุมชนตามศักยภาพ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และปรับสภาพเป็นวิทยาลัยชุมชนเมื่อมีความพร้อม

5. ให้มีสำนักประสานงานวิทยาลัยชุมชนจังหวัด ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะทำงานดำเนินงานวิทยาลัยชุมชนจังหวัดและประสานการดำเนินงานของสถานศึกษาที่เป็นวิทยาลัยชุมชนกับเครือข่าย และหรือแหล่งสนับสนุนการจัดการศึกษาอื่น ๆ

3.5.2 ระยะที่ 2 ระยะดำเนินการ

ซึ่งได้ปรับปรุงระบบและวิธีการดำเนินงานแล้ว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศโครงสร้าง ระบบบริหาร ให้ดำเนินการแทนระยะจัดตั้งแล้ว เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2545 ดังแผนภูมิที่แนบข้างทำยดังนี้

ส่วนกลาง

มีคณะกรรมการสภาวิทยาลัยชุมชนระดับชาติ ประกอบด้วย ผู้แทนจากภาครัฐ เอกชน และชุมชน เป็นกรรมการ มีหน้าที่กำหนดนโยบาย แผนพัฒนา กำหนดมาตรฐาน กำกับติดตามและประเมินผล สนับสนุนทรัพยากร ส่งเสริมการประสานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีคณะกรรมการจำนวนไม่เกิน 35 คน โดยมีสำนักงานส่งเสริมวิทยาลัยชุมชนเป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ และเป็นหน่วยงานกลางดำเนินการและประสานการดำเนินงานกับทุกระดับ

ส่วนภูมิภาค

มีคณะกรรมการวิทยาลัยชุมชนจังหวัด ประกอบด้วยผู้แทนจากรัฐ เอกชน ชุมชน และผู้แทนสถานศึกษาหน่วยงานและองค์กรเครือข่ายร่วมจัดการศึกษา เป็นกรรมการ มีหน้าที่จัดทำนโยบายและแผนพัฒนาระดับจังหวัด เสนอและอนุมัติให้อนุบัญญัติ ประกาศนียบัตรและวุฒิบัตร กำกับดูแล พิจารณาจัดตั้ง ยุบรวม หรือเลิกการจัดวิทยาลัยชุมชน ประสาน ส่งเสริมการจัดและการระดมทรัพยากร มีคณะกรรมการจำนวนไม่เกิน 19 คน โดยมีสำนักงานวิทยาลัยชุมชนเป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการ มีวิทยาลัยชุมชนเป็นสถานศึกษา ทำหน้าที่จัดการศึกษาตามภารกิจวิทยาลัยชุมชนร่วมกับวิทยาลัยชุมชนเครือข่าย โดยมีสำนักงานวิทยาลัยชุมชนเป็นหน่วยอำนวยความสะดวกส่งเสริมสนับสนุน มีอธิการวิทยาลัยชุมชนเป็นผู้บริหารสูงสุด และผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาลัยชุมชนเป็นผู้บริหารรองจากอธิการ

3.6 เป้าหมายและแผนการดำเนินงาน กำหนดเป้าหมายเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ดำเนินการระหว่างปี 2545- 2546 จำนวน 10 จังหวัด เพื่อวางรากฐานการดำเนินงานให้มั่นคงก่อนที่จะขยายเพิ่มขึ้น โดยจัดในพื้นที่ที่ประชาชนยังมีโอกาสได้รับการศึกษาระดับสูงน้อย หรือเป็นจังหวัดตั้งใหม่ หรือเป็นพื้นที่ชายแดน พื้นที่ขาดแคลนสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน พิจิตร ตาก หนองบัวลำภู บุรีรัมย์ มุกดาหาร สระแก้วอุทัยธานี ระนอง และ นราธิวาส โดยรับนักศึกษาประเภทหลักสูตรระดับอนุปริญญา (2 ปีแรกของระดับอุดมศึกษา) จังหวัดละ 100 คนต่อปี และหลักสูตรระยะสั้นเพื่อพัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต จังหวัดละ 1000 คน ต่อปี

ระยะที่ 2 เมื่อดำเนินการรับนักศึกษาได้ 2 รุ่นแล้ว จะประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อขยายผลในปีต่อไปจนครบทุกจังหวัด

3.7 มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน

เนื่องจากนโยบายและหลักการจัดตั้งและการดำเนินงานวิทยาลัยชุมชนที่สำคัญคือใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ไม่มีการสร้างสถานศึกษาใหม่ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตามหลักการกระจายอำนาจ ดังนั้นการดำเนินงานวิทยาลัยชุมชนจึงเป็นวัฏกรรมทางการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเพื่อให้การดำเนินงานมีความมั่นคงและได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่องและจริงจัง กระทรวงศึกษาธิการจึงนำโครงการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบใน 4 ประเด็นหลัก คือ

1. ให้ความเห็นชอบโครงการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน โดยจัดตั้งในปี 2545 จำนวน 10 จังหวัด และในปี 2546 ขยายเพิ่มในจังหวัดขนาดใหญ่ที่มีแรงงานหรือประชาชนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาระดับสูงจำนวนมากโดยจะขยายเพิ่มอีกเมื่อมีความพร้อมในปีต่อไป
2. ให้ความเห็นชอบในกระทรวงศึกษาธิการจัดทำกฎหมายรองรับการดำเนินงานวิทยาลัยชุมชน และมีหน่วยงานรับผิดชอบ ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินงาน โดยเกลี่ยอัตรากำลังที่มีอยู่ของกระทรวงศึกษาธิการ และในระยะก่อนปรับโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการให้หน่วยงานดังกล่าวสังกัดอยู่ในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
3. ให้ความเห็นชอบในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในจังหวัดเพื่อดำเนินงานวิทยาลัยชุมชน โดยใช้สถานศึกษาที่มีอยู่เดิมและมีศักยภาพเพียงพอยกฐานะขึ้นเป็นวิทยาชุมชนโดย

ไม่มีการสร้างสถานศึกษาใหม่และใช้หน่วยงานทางการศึกษา สถานประกอบการ ภาครัฐ ภาคเอกชน และแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

4. ให้ความเห็นชอบให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินการวิทยาลัยชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อ วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2545 เห็นชอบในหลักการตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอทั้ง 4 ข้อ และให้ดำเนินการต่อไปได้ โดยให้รับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณาด้วย ดังนี้

1. วิทยาลัยชุมชนที่จะจัดตั้งขึ้น ควรเป็นรูปแบบและการดำเนินการที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมแบบไทย ไม่ควรยึดเอาการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนของต่างประเทศมาเป็นตัวแบบโดยตรง
2. การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยชุมชนแต่ละแห่งควรจะต้องตอบสนองต่อความต้องการและการประกอบอาชีพของชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ
3. การจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนในท้องถิ่นใด ควรให้ชุมชนและท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล เข้ามามีส่วนร่วมลงทุน หรือมีส่วนร่วมริเริ่มในการจัดตั้งด้วย เพื่อให้ท้องถิ่นได้ตระหนักถึงภาระความรับผิดชอบในส่วนของตนตั้งแต่เริ่มต้น รวมทั้งสามารถพิจารณาความเหมาะสม และความจำเป็นของการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

3.8 ประชาชนได้อะไรจากวิทยาลัยชุมชน

การเปิดวิทยาลัยชุมชนตามหลักการที่สนองความต้องการของชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วม และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากผลการดำเนินงานและการเปิดการเรียนการสอนที่ผ่านมาแสดงให้เห็นความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่นที่ร่วมกันจัดการศึกษาตามความต้องการในการศึกษาต่อระดับสูง ทั้งผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่มีโอกาสเรียนต่อสะสมมาอย่างต่อเนื่อง และผู้ที่สำเร็จใหม่ตามความต้องการศึกษาในหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และการประกอบอาชีพ ตลอดจนวิธีการที่ยืดหยุ่นสอดคล้องกับสภาพผู้เรียนและค่าใช้จ่ายต่ำ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ที่มีพลาดโอกาสได้มีโอกาสเรียนในระดับสูงมากยิ่งขึ้น ได้เรียนในชุมชน อยู่ในชุมชน และพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นในที่สุด

3.9 ความเชื่อมโยงกับโครงการอื่น

วิทยาลัยชุมชน จัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับชุมชนและประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจที่ล้มเหลว ประชาชนเกิดการว่างงานต้องหวนกลับสู่ท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันภาวะการเงินการคลังของประเทศเกิดปัญหาดุลภาวะชำระหนี้ การดำเนินงานของวิทยาลัยชุมชนจึงต้องดำเนินงานในลักษณะการประสานสัมพันธ์เชื่อมโยงกับโครงการอื่น ซึ่งจะก่อให้เกิดการประหยัดงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ และบุคลากร อันจะก่อให้เกิดความต่อเนื่องและลดความซ้ำซ้อนของโครงการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

3.9.1 **โครงการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน** ในฐานะที่เป็นแหล่งการเรียนรู้เป็นศูนย์รวมของสื่อประเภทต่าง ๆ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งเป็นเวทีชาวบ้านให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชุมชน นอกจากนี้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนยังเป็นสถานที่จัดการเรียนการสอนทั้งใน รูปแบบนอกระบบโรงเรียนและรูปแบบอัยาศัย

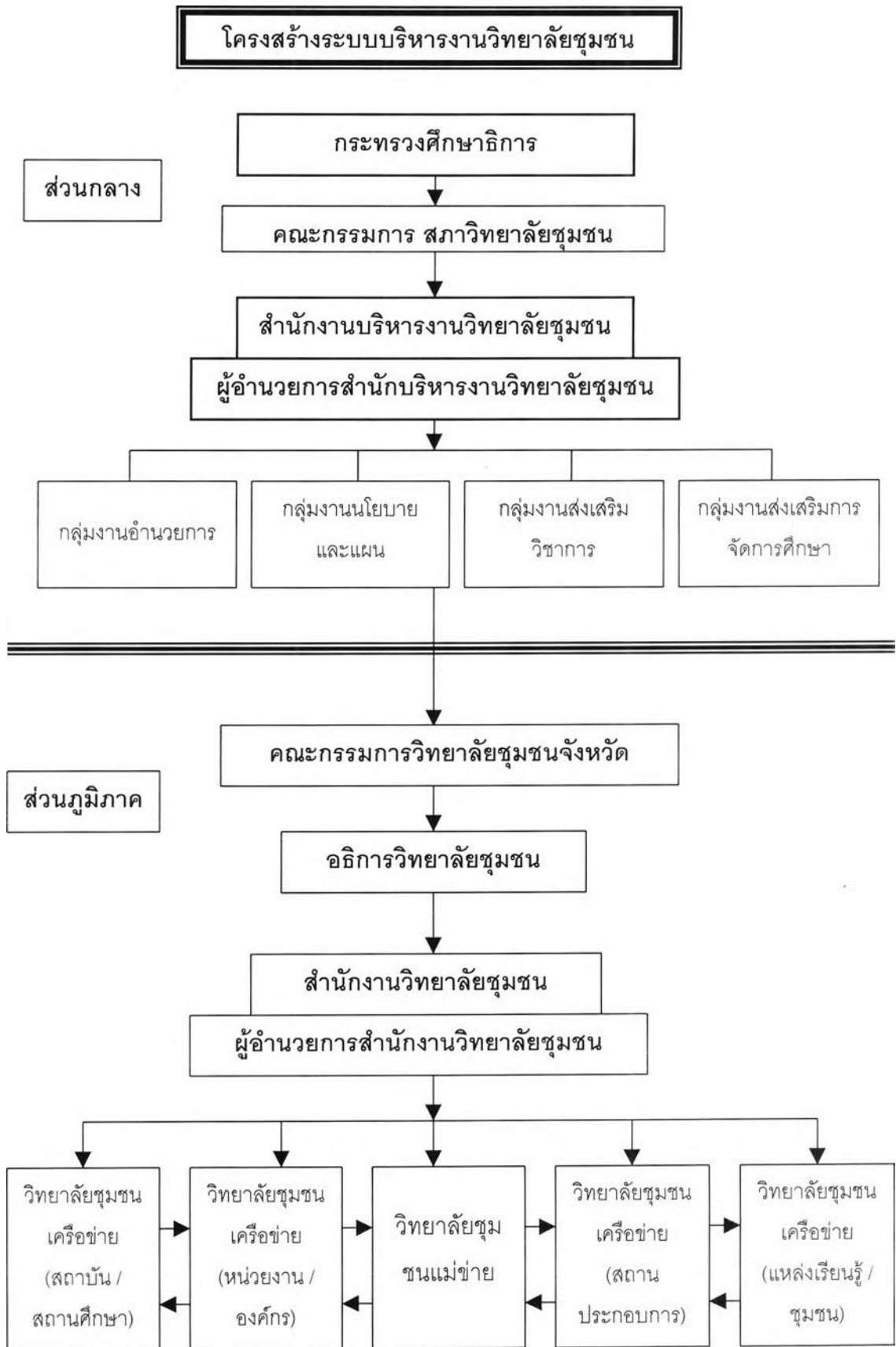
3.9.2 **โครงการทางไกลดาวเทียม** ในฐานะที่เป็นช่องทางการสื่อสารและแหล่งความรู้ทางการศึกษาที่มีวิทยากรความก้าวหน้าและเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้ไม่มีวันหยุดนิ่ง เพื่อรองรับกลุ่มเป้าหมายที่มีศักยภาพในการเรียนรู้

3.9.3 **โครงการกองทุนกู้ยืมเพื่อการประกอบอาชีพ** ดำเนินงานเชื่อมโยงในลักษณะของแหล่งเงินทุนที่ให้ ผู้เรียนกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว

3.9.4 **โครงการเทียบโอนความรู้** เพื่อรองรับการเรียนรู้ด้วยตนเองการเรียนรู้จากการทำงานที่เป็นประสบการณ์ตรง ตลอดจนการศึกษาอบรมเฉพาะเรื่องในระยะสั้น ๆ เช่น การฝึกอาชีพระยะสั้น การอบรมการทำบัญชีเบื้องต้นของกลุ่มเยาวชน กลุ่มเกษตรกรต่างๆ โดยสามารถนำผลการเรียนรู้ มาขอประเมินเพื่อเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตรศึกษาระดับต่างๆ ได้

3.9.5 **โครงการส่งเสริมอาชีพ 9+1 หรือ 12+1 อาชีพ** เป็นการศึกษาอาชีพในลักษณะต่อยอดอีก 1 สาขา อาชีพจากการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี หรือการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี โดยเน้นด้านทักษะอาชีพเพื่อให้ ผู้เรียนไปประกอบอาชีพต่อไป

3.9.6 **โครงการตามนโยบายรัฐบาล** ที่ดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน และตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น เช่น โครงการหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล โครงการกองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น

การพัฒนาหลักสูตรวิทยาลัยชุมชนระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2545

การพัฒนาหลักสูตรวิทยาลัยชุมชนระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2545 ได้จัดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการหลักสูตรวิทยาลัยชุมชน ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สป 857/2544 ลงวันที่ 6 สิงหาคม 2544 เพื่อทำหน้าที่

1. จัดทำมาตรฐานหลักสูตรวิทยาลัยชุมชน
2. จัดทำแนวทางการสร้าง/พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของวิทยาลัยชุมชน
3. รวบรวมหลักสูตร/ทำคลังหลักสูตร
4. ควบคุม กำกับ ดูแล ติดตามผลมาตรฐานการศึกษา และหลักสูตรของวิทยาลัยชุมชน
5. สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและสื่อการเรียนการสอน
6. กำหนดกรอบและรูปแบบการเทียบโอนกับสถาบันอุดมศึกษาและสถานศึกษาอื่นๆ
7. แต่งตั้งคณะทำงานได้ตามความเหมาะสมและจำเป็น
8. รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการดำเนินงานและคณะกรรมการอำนวยการวิทยาลัยชุมชน

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรและผู้ทรงคุณวุฒิ

คณะที่ปรึกษา

1. นางบุญนำ ทานสัมฤทธิ์	ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
2. นายชุมพล พรประภา	
3. นายสวัสดิ์ อุดมโภชน์	
4. นางอารีรัตน์ วัฒนสิน	
5. นายเรวัฒน์ สุธรรม	
6. รองศาสตราจารย์วิจิตร ศรีสุพรรณ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
7. รองศาสตราจารย์เป็รื่อง กิจรัตน์ภร	สถาบันราชภัฏพระนคร
8. รองศาสตราจารย์ฉลอง ภิรมย์รัตน์	สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ
9. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
10. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
11. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
12. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร

1. โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

1. ผศ.ทัศนာ ผลาวะสุ	สถาบันราชภัฏพระนคร
2. ดร.มยุรี ศุภวิบูลย์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. นางสาวดารณี คชศรีสวัสดิ์	วิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ
4. นางอัจฉรา จันทพลาบูรณ์	ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ
5. นายนพดล จิรบุญดิลก	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบหลักสูตร

- นางพัชรา พุ่มพชาติ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม
ค.บ.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (การศึกษาปฐมวัย)
กศ.ม. (มศว.ประสานมิตร) การศึกษาปฐมวัย
Cert. In Child Development & Parental Evolverment (Israel)
- ผศ.วัฒนา ปุญญฤทธิ์ สถาบันราชภัฏพระนคร
- นางชุลีกร เลิศประเสริฐ สถาบันราชภัฏพระนคร

2. โปรแกรมวิชาการพัฒนาชุมชน

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาชุมชน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพจน์ แสงเงิน	สถาบันราชภัฏพระนคร
ศศ.ม. (การพัฒนาชุมชน)	
2. นางสาววิลลิภา อุ่นศรี	สถาบันราชภัฏพระนคร
นิติศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขากฎหมายอาญา : มธ.)	
เนติบัณฑิตไทย (น.บ.ท.) ประกาศนียบัตรว่าความรุ่น 5	
ประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษเฉพาะอาชีพ (กฎหมาย) : มสธ.	
3. นางสาวศิริพันธ์ มีผดุง	สถาบันราชภัฏพระนคร
ศศ.ม. (รัฐศาสตร์)	
4. นางมณีรัตน์ สิมสืบเชื้อ	สถาบันราชภัฏพระนคร
ศศ.ม. (พัฒนาสังคม)	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบหลักสูตร

1. นายสุรินทร์ กิจนิตร์ชวี ข้าราชการบำนาญจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา
กศ.บ. (บริหารการศึกษา) วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร
มหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์สาขาศิลปศาสตร์ (พัฒนาชุมชน)
จากสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ดุซงึ่บัณฑิตกิตติมศักดิ์สาขาวิชาการศึกษา จากมหาวิทยาลัยบูรพา ปี 2542
ได้รับรางวัล “ครูของแผ่นดิน” จากมูลนิธิโกมลคีมทอง ปี 2537
2. รองศาสตราจารย์เสาวนีย์ จิตต์หมวด สถาบันราชภัฏธนบุรี
ครุศาสตร์บัณฑิต (ค.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
สศ.ม. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. นางสุมาลย์ พงษ์ไพบูลย์ ผู้ช่วยอธิการบดีและรองประธานศูนย์ฯ
ค.บ. (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ภาษาอังกฤษ, การพัฒนาชุมชน
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย จ.ปทุมธานี
กศ.ม. (มศว.ประสานมิตร) ภาษา-วรรณคดีไทย
ศึกษาดูงานวิทยาลัยชุมชน ในรัฐแมริแลนด์ เวอร์จิเนีย และเวอร์จิเนียตะวันตก
4. ดร.สุเทพ บุญซ้อ สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัยการณั้
ศษ.ด. (ประชากรศึกษา) ประธานหลักสูตรปริญญาโท สาขาสังคมศาสตร์
5. นายประยงค์ รัตนรงค์ อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
ได้รับรางวัล “คนดีศรีสังคม” ปี 2537
ได้รับรางวัลผลงานดีเด่นด้านวัฒนธรรม ปี 2540
ได้รับรางวัล “ครูภูมิปัญญาไทย” ปี 2544

3. โปรแกรมวิชาการปกครองท้องถิ่น

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรการปกครองท้องถิ่น

1. นางสาววัลลิภา อุ่นศรี สถาบันราชภัฏพระนคร
น.ม. (สาขากฎหมายอาญา) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
น.บ.ท. (เนติบัณฑิตไทย)
ประกาศนียบัตรว่าความรุ่น 5
ประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษเฉพาะอาชีพ (กฎหมาย) : มสธ.
2. นางสาวศิริพันธ์ มีผดุง สถาบันราชภัฏพระนคร

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพจน์ แสงเงิน ศศ.ม. (พัฒนาชุมชน)	สถาบันราชภัฏพระนคร
4. นางมณีรัตน์ สิมสืบเชื้อ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม)	สถาบันราชภัฏพระนคร

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบหลักสูตร

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิรัช ภูโยธิน ครุศาสตร์บัณฑิต (คบ.) จุฬาลงกรณ์ ครุศาสตร์บัณฑิต (คบ.) จุฬาลงกรณ์ รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต (รรม.) ธรรมศาสตร์	ประธานวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ อดีตคณบดีคณะมนุษยศาสตร์สังคม อาจารย์ประจำโครงการบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สถาบันราชภัฏพระนคร
2. นายศิลปชัย หอมทรัพย์	ประธานกรรมการวิจัยสังคมศาสตร์ ผู้อำนวยการกองนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กองนิติการ
3. นายปัญญา ประเสริฐศรี	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

4. โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

1. นายศรีศิลป์ เทศธรรม	สถาบันราชภัฏพระนคร
2. นางนงคราญ ประสพสม	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา วาสูกรี
3. นางจริยา เดชกฤษ	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครใต้
4. นางวันเพ็ญ จิตต์เจริญธรรม	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ กรมอาชีวศึกษา
5. นางปนัดดา กิตติวงศ์ธรรม	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ กรมอาชีวศึกษา
6. นางทิพานี สมบัติ	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบหลักสูตร

1. นางอรุณศรี ศาสตรานิติ	ผู้อำนวยการกองบริการวิชาการและ ฝึกอบรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

2. นายศุภฤกษ์ ศุภางกุล
3. นายจรรยาพล เรืองเกตุ
4. ผศ.ดร.สุदारัตน์ ปธานราษฎร์

กรรมการผู้จัดการ บจก.หนุ่มสาวทัวร์
และบริษัทในเครือ กรุงเทพฯ
นายกสมาคมมัคคุเทศก์อาชีพ กทม.
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

5. โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรการจัดการทั่วไป

1. รองศาสตราจารย์สุจิตรา จันทนา
2. นายสมบุญ ขันธิโชติ
3. นางสาววริยา ปานปรง
4. นายไพสรณ์ สูงสมบัติ

สถาบันราชภัฏพระนคร
สถาบันราชภัฏพระนคร
สถาบันราชภัฏพระนคร
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
วิทยาเขตพิษณุโลกพระนคร

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบหลักสูตร

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สมจิต ล้วนจำเริญ
2. รองศาสตราจารย์สุจิตรา จันทนา
บธ.ม., MS (บริหารธุรกิจและการจัดการ)
กศ.ม. (คหกรรมศาสตร์)
3. รองศาสตราจารย์ ดร.เชาว์ โรจนแสง
4. นางนันท์ ศรีสุวรรณ
5. นายดำรงศักดิ์ ชันสนิท

สาขาบริหารธุรกิจ รามคำแหง
ประธานโปรแกรมบริหารธุรกิจ
หัวหน้าภาควิชาการตลาด
หัวหน้าภาควิชาการบริหารธุรกิจ
วิทยาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
วิทยาลัยพัฒนการธนบุรี
ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชีพศึกษา 2
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา

6. โปรแกรมวิชาการบัญชี

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรการบัญชี

1. รองศาสตราจารย์สุจิตรา จันทนา
บธ.ม., MS (บริหารธุรกิจและการจัดการ)
กศ.ม. (คหกรรมศาสตร์)
2. นายสมบุญ ขันธิโชติ

ประธานโปรแกรมบริหารธุรกิจ
หัวหน้าภาควิชาการตลาด
หัวหน้าภาควิชาการบริหารธุรกิจ
สถาบันราชภัฏพระนคร
หัวหน้าโปรแกรมจัดการทั่วไป

M.B.A. (Marketing)	สถาบันราชภัฏพระนคร
3. นางสาววริยา ปานปรุง	ภาควิชาบริหารธุรกิจ
บธ.ม. (บริหารธุรกิจ)	สถาบันราชภัฏพระนคร
4. นายไพสรณ์ สูงสมบัติ	คณะวิชาบริหารธุรกิจ ปวส.
กศ.บ. (ธุรกิจการศึกษา, บธ.บ. บัญชี)	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
บธ.ม. (การเงินการธนาคาร), รป.บ. (การบริหารบุคคล)	วิทยาเขตพิษณุโลกพระนคร
บธ.ม. (การบัญชี), บธ.ม. (การบัญชี)	
- จัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาเขตและ ISO 9000

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบหลักสูตร

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สมจิต ล้วนจำเริญ	สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ
พณ.ม. (การตลาด)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. นางนันท์ ศรีสุวรรณ	วิทยาลัยพัฒนศึกษารชนบุรี
อาจารย์ 3 ระดับ 8	
บธ.ม. (การบัญชี), บธ.ม. (ธุรกิจศึกษา), คอ.ม. (บริหารอาชีพและเทคโนโลยีศึกษา)	
หัวหน้าแผนกวิชาการบัญชี	
กรรมการจัดทำหลักสูตรระยะสั้น, ปวช. ปี 2530 (ปรับปรุง 2533) ปวส. ปี 2540	
กรรมการจัดทำหลักสูตร กำหนดสาระการเรียนรู้และมาตรฐานรายวิชาของ กศน.	
กรรมการจัดทำหลักสูตร กำหนดสาระการเรียนรู้ ปวช. ปี 2545 ของกรมอาชีวศึกษา	
3. นายดำรงศักดิ์ ชัยสนิท	ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชีวศึกษา 2
	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา

7. โปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรคอมพิวเตอร์

1. นายทิพากร หน่อแก้วบุญ	กองวิทยาลัยเทคนิคกรมอาชีวศึกษา
2. นายวิฑูรย์ ภูลังกา	กองแผนงาน กศน.
3. นายวรินทร์ วิรุณพันธ์	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จ.พังงา
4. ว่าที่ ร.ต.กิตตินันท์ ครุฑนันท์	เทคโนโลยีสารสนเทศนครสวรรค์
5. นายชัชวาล ธนนทา	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
	วิทยาเขตพระนครเหนือ
6. นายธนนชัย อึ้งสมรรถโกษา	โรงเรียนแสงทองโทรทัศน์
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	

7. นายประทวน คัมภีร์ภาพพัฒน์	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ
8. นางสาวราตรี ต้นทวานิช	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จ.ภูเก็ต
9. นางทศพร พูลเจริญ	วิทยาลัยพณิชยการบางนา
10. นายสหชาติ สรรพคุณ	สถาบันราชภัฏพระนคร
11. นายตรีภพ ธรรมศิริ	สถาบันราชภัฏพระนคร
12. นางสาวสาวิณี เชื้ออารีย์กุล	สถาบันราชภัฏพระนคร

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบหลักสูตร

1. ดร.ภักดี ฐานปัญญา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	ผู้อำนวยการโรงเรียนฐานเทคโนโลยี
2. รศ.วันชัย จันทรวงศ์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
3. ผศ.รัตน์ สงวนพงษ์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
4. Mr.Kurt Gysser สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	โรงเรียนเทคนิคพณิชยการอยุธยา
5. ผศ.ดร.ชวงโชติ พันธุเวช	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

8. โปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

1. นายทิพากร หน่อแก้วบุญ	กองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา
2. นายวิฑูรย์ ภูลังกา	กองแผนงาน กศน.
3. นายวรินทร์ วิรุณพันธ์	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จ.พังงา
4. ว่าที่ ร.ต.กิตตินันท์ ครุทนนท์	เทคโนโลยีสารสนเทศ จ.นครสวรรค์
5. นายชัชวาล ธนันทา	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือ
6. นายธนชัย อึ้งสมรรถโกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	โรงเรียนแสงทองโทรทัศน์
7. นายประทวน คัมภีร์ภาพพัฒน์	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ
8. นางสาวราตรี ต้นทวานิช	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จ.ภูเก็ต
9. นางทศพร พูลเจริญ	วิทยาลัยพณิชยการบางนา
10. นายสหชาติ สรรพคุณ	สถาบันราชภัฏพระนคร

11. นายตรีภพ ธรรมศิริ	สถาบันราชภัฏพระนคร
12. นางสาวสาวิณี เชื้ออารีย์กุล	สถาบันราชภัฏพระนคร
ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบหลักสูตร	
1. ดร.ภักดี ฐานปัญญา	ผู้อำนวยการโรงเรียนฐานเทคโนโลยี
2. รศ.วันชัย จันทรวงศ์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
3. ผศ.รัตน์ สงวนพงษ์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
4. Mr.Kurt Gysser	โรงเรียนเทคนิคพิเศษการอยุธยา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
5. ผศ.ดร.ช่วงโชติ พันธุ์เวช	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

9. โปรแกรมวิชาพาณิชยอิเล็กทรอนิกส์

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรพาณิชยอิเล็กทรอนิกส์

1. นายสมเกียรติ ลีลาพจนานพร	โรงเรียนฐานเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
2. นายเถลิงศักดิ์ วิสาวะโท	โรงเรียนฐานเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
3. นางสาวก้านทิพย์ ชาตวิวงศ์	กองโรงเรียนอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบหลักสูตร

1. ดร.ภักดี ฐานปัญญา Ph.D. (Management) ADAMSON UNIVERSITY, PHILIPINES.	ผู้อำนวยการโรงเรียนฐานเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
2. นายวราวุธ ทองเงิน อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต (อค.ม.) สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง	โรงเรียนเทคโนโลยียานยนต์โตโยต้า กรุงเทพฯ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตน์ สงวนพงษ์ คอ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา) ที่ปรึกษาโครงการลงทุนทางอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ที่ปรึกษาคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรมหาบัณฑิตวิทยาลัยเอกชน ที่ปรึกษางานบริหารด้านการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเอกชน	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

10. โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีการผลิตปศุสัตว์

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรเทคโนโลยีการผลิตปศุสัตว์

1. น.สพ.พิเชษฐ ประจักษ์ศรี อาจารย์ 3 ระดับ 8 กรมอาชีวศึกษา สัตวแพทยศาสตร์บัณฑิต (สพ.บ.)	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
2. ผศ.อัครชัย วินัยโกศล สถาบันราชภัฏพระนคร	ภาควิชาเกษตรศาสตร์
3. นายสมรงค์ จันทร์งาม วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต วท.ม. (สัตวศาสตร์)	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ กรมอาชีวศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบหลักสูตร

1. นางอัญชลี ณ เชียงใหม่ M.S.(Animal Breeding)	นักวิชาการศึกษา 8 ว กองบำรุงพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์
2. ผศ.สัมพันธ์ ธรรมเจริญ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต วท.ม. สรีรวิทยาการสัตว์ (Animal Physiology) สอนวิชา (Animal Behavior)	ภาควิชาสรีรวิทยา สัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผศ.ดร.ชินะพัทธ์ นาคะสิงห์ Ph.D. (Animal Sciences) วท.ม (เกษตรศาสตร์) วท.ม (เกษตรศาสตร์) Post Graduate Dip. In Agriculture Science Ph.D (Animal Science)	อาจารย์ประจำภาควิชาเกษตรศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร นักวิจัยโครงการปรับปรุงพันธุ์โคเนื้อ ในระดับหมู่บ้านมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ นักวิชาการสัตวบาล ศูนย์วิจัยการเลี้ยงสุกรแห่งชาติ หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและฝึกอบรม หัวหน้าฝ่ายจัดการฟาร์ม

11. โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเกษตร

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเกษตร

1. นางพรสวรรค์ หนู่น้อย อาจารย์ 3 ระดับ 8 กศ.ม. (คหกรรมศาสตร์)	หัวหน้าคณะอุตสาหกรรมเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี กรมอาชีวศึกษา

2. นางชนันฎา วงศ์วิเชียร
อาจารย์ 2 ระดับ 7คศ.ม. คณะกรรมการศึกษาศาสตร์ศึกษา
ตั้งแต่ ปี 2527-ปัจจุบัน
สาขาอาหารและโภชนาการ
อาจารย์ประจำคณะอุตสาหกรรมเกษตร
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุทัยธานี
กรมอาชีวศึกษา
3. นางสาวกัลยา โคมเดือน
คศ.ม. (คณะกรรมการสภามหาบัณฑิต)
(สาขาอาหารและโภชนาการ)
ปริญญาโท (คณะกรรมการสาขาอาหารและโภชนาการ)
ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพเกษตรกรกรม
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดชลบุรี
กรมการศึกษานอกโรงเรียน
4. นางอรวรรณ ธีรพงษ์
ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย
บริเวณชายแดน จังหวัดสระแก้ว
กรมการศึกษานอกโรงเรียน
5. นางสุมาลี เอี่ยมสุภาษิต
ศึกษานิเทศก์ 8
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบหลักสูตร

1. ศ.ดร.ณรงค์ นิยมวิทย์
Ph.D. (วิทยาศาสตร์การอาหาร)
ข้าราชการบำนาญ
ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ
คณะกรรมการศึกษานอกโรงเรียน
2. รศ.ดร.อรอนงค์ นัยวิกุล
ปริญญาเอก (เทคโนโลยีทางัญชาติ) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ กรุงเทพฯ
สอนวิชาเคมีทางัญชาติ, เทคโนโลยีทางัญชาติ, วิเคราะห์อาหาร, เคมีอาหาร,
เทคโนโลยีการแปรรูปอาหารเบื้องต้น, เบเกอรี่เทคโนโลยี, คาร์โบไฮเดรตในอาหาร,
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหารขั้นสูง
คณะอุตสาหกรรมเกษตร
และเทคโนโลยีการอาหาร
3. นางสาววัลลภา อยู่ทอง
วท.ม. (เกษตรศาสตร์)
สาขาส่งเสริมการเกษตร (เกษตรกรรมและประมง)
วิทยาการจัดการเรียนรู้ หลักสูตร 5 ส.
ศูนย์วิจัยและพัฒนาทางอาชีวศึกษา
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา

12. โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้ากำลัง

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้ากำลัง

1. นายปณิธาน นิตยสุวรรณ
สำนักงานพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร

2. นายทินโน ขวัญดี	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ
3. นายประยูร หรั่งทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	กองโรงเรียนอาชีวศึกษา
4. นายสมเกียรติ ลีลาพจนานพร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	โรงเรียนฐานเทคโนโลยี
5. นายสถาพร วีระสุนทร	สถาบันราชภัฏพระนคร
6. รศ.วันชัย จันทรวงศ์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบหลักสูตร

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตน์ สงวนพงษ์ ค.ม. (การบริหารอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีศึกษา) ที่ปรึกษาโครงการลงทุนทางอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ที่ปรึกษาคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรมหาบัณฑิตวิทยาลัยเอกชน ที่ปรึกษางานบริหารด้านการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเอกชน	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
2. นายศิริวัฒน์ หงษ์ทอง ค.ม. (ไฟฟ้า) วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
3. Mr.Kurt Gusser	โรงเรียนเทคนิคพาณิชยการอยุธยา กรมอาชีวศึกษา

13. โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีรถยนต์

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรเทคโนโลยีรถยนต์

1. นายประยงค์ แก้วประทุม	โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (กาญจนสิงหาสน์) สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร
2. นายประยูร หรั่งทรัพย์	กองโรงเรียนอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
3. นายสมเกียรติ ลีลาพจนานพร	โรงเรียนฐานเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
4. นางเถลิงศักดิ์ วิสวาระโทร	โรงเรียนฐานเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบหลักสูตร

1. นายวรารัฐ ทองเงิน โรงเรียนเทคโนโลยียานยนต์โตโยต้า
 คุรุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต คอ.บ (เครื่องกล) อ.เมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
 คุรุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต (บริหารอาชีวศึกษา)
 ครูช่างยนต์
 นักวิชาการศึกษา
 ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพพนมมณฑราชูทิศ
 Assistant General Manager (SIAM NISSAN)
2. ผศ.ดร.ชวงโชติ พันธุ์เวช สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
3. รศ.ดร.เป็รื่อง กิจรัตน์ภร อธิการบดีสถาบันราชภัฏพระนคร
4. รศ.วันชัย จันทรวงศ์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
 คุรุศาสตร์อุตสาหกรรม (วิศวกรรมเครื่องกล)
 วุฒิปริญญาเอกแบบสื่อการสอน DSE-Mannheim (Germany)
 หัวหน้าฝ่ายออกแบบสื่อการเรียนการสอน
 รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
 ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกอบรมช่างเทคนิคอยุธยา
 ที่ปรึกษาบริษัท (GRP-Hitech)
 ที่ปรึกษาโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

หลักสูตรวิทยาลัยชุมชนระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2545

หลักการ

1. มุ่งรับผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาจากชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล และขาดแคลนสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา ได้เข้าเรียนในหลักสูตรระดับอนุปริญญา และสามารถศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีได้
2. มุ่งผลิตกำลังคนเพื่อเข้าประกอบอาชีพในระดับผู้ชำนาญเฉพาะทางในกรณี ที่ผู้เรียนไม่ประสงค์จะศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และ ความพร้อม
4. เปิดโอกาสให้สถานศึกษาจัดการการเรียนการสอนได้ตามความเหมาะสม ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

5. เปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์จากสถานประกอบการ หรืออาชีพอิสระได้

6. เปิดโอกาสให้สถานศึกษาและชุมชนในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและจัดการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญ สำหรับเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ และเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

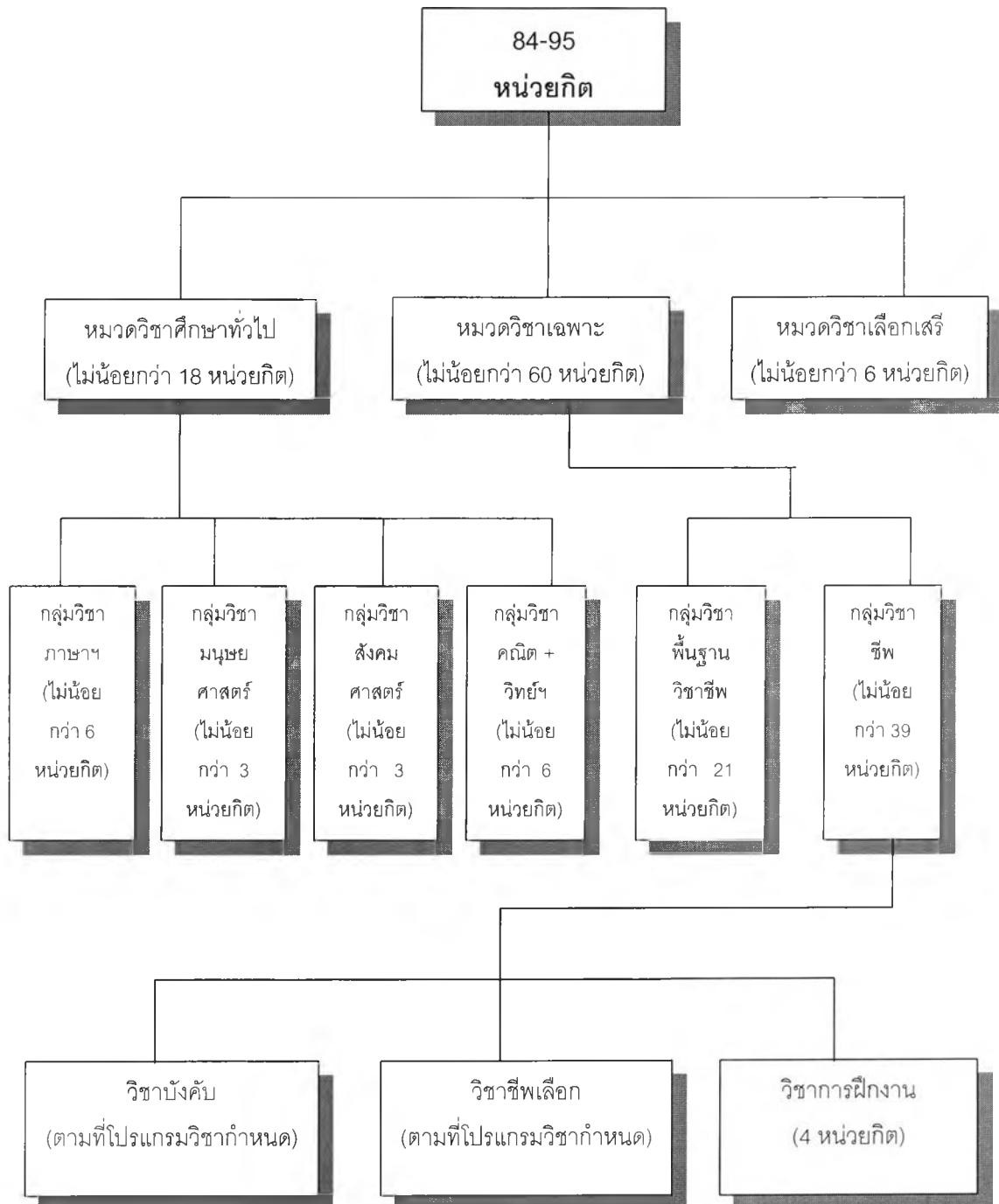
2. เพื่อให้มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทางในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่ได้ศึกษา สามารถนำไปประกอบอาชีพ และมีความสามารถในการจัดการธุรกิจได้อย่างอิสระ

3. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพอิสระ สามารถมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ และมีความสามารถในการจัดการธุรกิจและเป็นผู้นำองค์กรขนาดเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพร้อมที่จะก้าวไปสู่งานในองค์กรขนาดใหญ่ในอนาคตได้

4. เพื่อให้มีมนุษยสัมพันธ์ คุณธรรม จริยธรรม มีนิสัยรักการทำงาน ขยันหมั่นเพียรและซื่อสัตย์สุจริตและมีวินัยในตนเอง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

5. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเกิดความสำนึกในความเป็นไทย ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

โครงสร้างหลักสูตรวิทยาลัยชุมชน
ระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2545

โครงสร้างหลักสูตร (84-95 หน่วยกิต)

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป มี 4 กลุ่ม	จำนวนไม่น้อยกว่า	18	หน่วยกิต
1.1 กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต
1.2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	ไม่น้อยกว่า	3	หน่วยกิต
1.3 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	ไม่น้อยกว่า	3	หน่วยกิต
1.4 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	จำนวนไม่น้อยกว่า	60	หน่วยกิต
2.1 กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	21	หน่วยกิต
2.2 กลุ่มวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	39	หน่วยกิต
2.2.1 วิชาชีพบังคับ	(ตามที่หลักสูตรกำหนด)		
2.2.2 วิชาชีพเลือก	(ตามที่หลักสูตรกำหนด)		
2.2.3 วิชาการฝึกงาน		4	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	จำนวนไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต

- หมายเหตุ :
- จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต และไม่เกิน 95 หน่วยกิต
  - วิชาการฝึกงานให้ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 320 ชั่วโมง โดยจะฝึกแบบต่อเนื่อง หรือแบบสะสมเวลาก็ได้

จุดประสงค์ของหมวดวิชา

จุดประสงค์ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ประกอบด้วย กลุ่มรายวิชาที่ประสงค์จะมุ่งเน้นในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ทั่วไปอย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้สามารถดำรงตนอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข และยังใช้เป็นความรู้พื้นฐานทั่วไปในการศึกษาต่อในระดับสูงต่อไปได้อีกด้วย

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ประกอบด้วย กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การจัดเนื้อหาของรายวิชาในหมวดนี้อาจจัดเป็นรายวิชาหรือจัดในลักษณะบูรณาการ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาดังกล่าวนี้ก็ได้

จุดประสงค์ของหมวดวิชาเฉพาะ

หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง หมวดวิชาเฉพาะด้านของโปรแกรมนั้น ประกอบด้วย กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ และ กลุ่มวิชาชีพหรือวิชาเอก ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้ สามารถประกอบอาชีพตามที่โปรแกรมวิชากำหนด อย่างมีประสิทธิภาพในลักษณะของผู้ชำนาญเฉพาะทางได้

จุดประสงค์ของหมวดวิชาเลือกเสรี

หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง หมวดวิชาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกรายวิชาใดก็ได้ ในหลักสูตรวิทยาลัยชุมชนระดับอนุปริญญาตามที่ตนสนใจ โดยที่วิชาที่เลือกเสรีอาจเป็นวิชาที่ไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาเฉพาะที่ตนเลือกเรียนก็ได้ เป็นรายวิชาที่เลือกเรียนตามความสมัครใจ เพื่อให้มีความรู้ มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลมากขึ้น ผู้เรียนจึงสามารถที่จะเรียนข้ามโปรแกรมของตนไปเรียนรายวิชาในโปรแกรมอื่นได้

เกณฑ์การใช้หลักสูตร

การจัดทำหลักสูตรวิทยาลัยชุมชนระดับอนุปริญญาฉบับนี้ได้กำหนดเกณฑ์การใช้หลักสูตรไว้ดังนี้

1. ภาคการศึกษา

ในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ให้แบ่งเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ และ 1 ภาคการศึกษาฤดูร้อน สำหรับภาคการศึกษาปกติใช้เวลาเรียนไม่น้อยกว่า 16 สัปดาห์ และในภาคการศึกษาฤดูร้อนให้จัดการเรียน ไม่น้อยกว่า 8 สัปดาห์ การกำหนดวันเปิด-ปิดภาคการศึกษาให้เป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดสำหรับวิทยาลัยชุมชน **ยกเว้น**มีเหตุจำเป็น สถานศึกษาอาจเปลี่ยนแปลงกำหนดวันเปิด-ปิดภาคการศึกษาได้ โดยให้รายงานต่อคณะกรรมการวิทยาลัยชุมชนทราบ

2. เวลาในการศึกษา

เวลาในการศึกษาตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 2 ปีการศึกษา เว้นแต่จะมีการโอนผลการเรียนหรือเทียบยกเว้นรายวิชาอาจใช้เวลาไม่น้อยกว่านี้ได้ โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาลัยชุมชนระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2545 พ.ศ. 2545 เวลาทำการสอนในหนึ่งสัปดาห์ในแต่ละวันให้จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 6 คาบ โดยกำหนดให้ 1 คาบ ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 50 นาที

3. หน่วยกิต

การคิดหน่วยกิตแต่ละรายวิชา ให้ใช้เกณฑ์ดังนี้

3.1 รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปราย 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดภาคการศึกษาปกติไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมง ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

3.2 รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกทดลอง 2 ถึง 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดภาคการศึกษาปกติตั้งแต่ 30 – 45 ชั่วโมง ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

3.3 การฝึกงานที่ใช้เวลา 3 – 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดภาคการศึกษาปกติตั้งแต่ 45 ชั่วโมง ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

3.4 หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต และไม่เกิน 95 หน่วยกิต หรือเป็นไปตามที่หลักสูตรแต่ละโปรแกรมกำหนด

4. การฝึกงาน

ผู้เรียนจะต้องฝึกงาน หรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ ตามที่หลักสูตรแต่ละโปรแกรมวิชากำหนด การฝึกงานจะฝึกแบบต่อเนื่องหรือฝึกแบบสะสมก็ได้ โดยใช้

เวลาไม่น้อยกว่า 320 ชั่วโมง การฝึกงานจะฝึกในภาคการศึกษาปกติหรือฝึกในภาคการศึกษาฤดูร้อนก็ได้

5. การจัดกิจกรรม

สถานศึกษาจะต้องจัดให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมประเภทต่าง ๆ โดยให้มุ่งเน้นในการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมให้มีการคิด การวางแผน การประเมินผลการปฏิบัติ โดยให้มีกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ด้วยใน 1 สัปดาห์ ควรจัดให้มีเวลาทำกิจกรรมไม่น้อยกว่า 2 คาบ

6. การเข้าศึกษา

ผู้เข้าศึกษาตามหลักสูตรนี้ ต้องมีพื้นฐานความรู้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และมีคุณสมบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาลัยชุมชนระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2545

7. การโอนผลการเรียนและการยกเว้นรายวิชา

ผู้เรียนที่ประสงค์จะขอโอนผลการเรียนหรือขอยกเว้นรายวิชาให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการโอนผลการเรียนและการเทียบยกเว้นรายวิชาตามหลักสูตรวิทยาลัยชุมชนระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2545

8. การประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาลัยชุมชนระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2545

9. การสำเร็จการศึกษา

การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรหลักสูตรวิทยาลัยชุมชนระดับอนุปริญญา พ.ศ.2545 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาลัยชุมชนระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2545 โดยให้คณะกรรมการวิทยาลัยชุมชนเป็นผู้อนุมัติการสำเร็จการศึกษา

10. การแก้ไข เปลี่ยนแปลง หลักสูตรที่มีอยู่แล้ว และการพัฒนาหลักสูตรขึ้นใหม่

ให้สถานศึกษาที่ประสงค์จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หรือพัฒนาหลักสูตรขึ้นมาใหม่เสนอต่อคณะกรรมการวิทยาลัยชุมชนเพื่ออนุมัติและเสนอกระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นชอบ และดำเนินการนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรับรองมาตรฐานหลักสูตร และตีราคาค่าวุฒิต่อไป

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

หมวดวิชาศึกษาทั่วไปจัดให้ผู้เรียนทุกโปรแกรมวิชาเรียนโครงสร้างเดียวกันทั้งหมด โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยจัดบูรณาการเนื้อหาเข้าด้วยกัน เพื่อให้เห็นถึงการเชื่อมโยงขององค์ความรู้ และการนำไปใช้ประโยชน์

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เข้าใจตนเองและผู้อื่น มีความเข้าใจและซาบซึ้งในศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการคิด การวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูล
3. เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความเจริญก้าวหน้า และผลกระทบของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สามารถนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้
4. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการศึกษาค้นคว้า และเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนมีทักษะในด้านการใช้ภาษาและการใช้สารสนเทศติดต่อกับผู้อื่น

โครงสร้างหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้จัดการเรียนการสอนไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต โดยบังคับเรียน ทุกโปรแกรมวิชา ในกลุ่มวิชาต่อไปนี้

1. กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
2. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต
3. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต
4. กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

หลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาการศึกษา
โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย

Associate Degree of Education in Early Childhood Education Program

ชื่อเต็ม	อนุปริญญา (การศึกษาปฐมวัย)
ชื่อย่อ	ไทย : อ.กศ. (การศึกษาปฐมวัย) อังกฤษ : A.Ed. (Early Childhood Education)

จุดประสงค์โปรแกรมวิชา

1. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญา แนวคิดทฤษฎีและหลักการในการจัดการศึกษาปฐมวัย
2. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
3. มีความรู้ และทักษะในการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความพร้อมและความสามารถของเด็กปฐมวัยให้เป็นที่ไปตามศักยภาพ
4. มีความสามารถในการประเมินความพร้อม พัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
5. มีความรู้ความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาปฐมวัย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนและพัฒนางานได้อย่างเหมาะสม
6. เป็นผู้มีความรู้คุณธรรม จริยธรรม รักและศรัทธาในวิชาชีพครู ตลอดจนมีคุณลักษณะที่เหมาะสม กับการเป็นครูปฐมวัย

โครงสร้างหลักสูตร

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนหน่วยกิตแต่ละหมวดวิชา และแต่ละกลุ่มวิชาดังนี้

1.	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	จำนวนไม่น้อยกว่า	18	หน่วยกิต
2.	หมวดวิชาเฉพาะ	จำนวนไม่น้อยกว่า	60	หน่วยกิต
2.1	กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	21	หน่วยกิต
2.2	กลุ่มวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	39	หน่วยกิต
2.2.1	วิชาชีพบังคับ	ไม่น้อยกว่า	17	หน่วยกิต
2.2.2	วิชาชีพเลือก	ไม่น้อยกว่า	39	หน่วยกิต
2.2.3	วิชาการฝึกงาน	ไม่น้อยกว่า	4	หน่วยกิต
3.	หมวดวิชาเลือกเสรี	จำนวนไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต

**หลักสูตรอนุปริญญาสาขาสังคมศาสตร์
โปรแกรมวิชาการพัฒนาชุมชน**

Associate Degree of Social Science in Community Development Program

ชื่อเต็ม	อนุปริญญาสังคมศาสตร์ (การพัฒนาชุมชน)
ชื่อย่อ	ไทย : อ.สศ. (การพัฒนาชุมชน) อังกฤษ : A.SS. (Community Development)

จุดประสงค์โปรแกรมวิชา

1. เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และมีความสามารถในการเป็นผู้นำการ พัฒนาชุมชน
2. เพื่อผลิตบุคลากรที่มีวิสัยทัศน์ ที่สามารถพัฒนาตนเอง ครอบคลุม ชุมชน สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาชุมชน แบบเน้นการมีส่วนร่วม เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง ยั่งยืน โดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

โครงสร้างหลักสูตร

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 86 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนหน่วยกิตแต่ละหมวดวิชา และแต่ละกลุ่มวิชาดังนี้

1.	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	18	หน่วยกิต
2.	หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	62	หน่วยกิต
2.1	กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	23	หน่วยกิต
2.2	กลุ่มวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	39	หน่วยกิต
2.2.1	วิชาชีพบังคับ	ไม่น้อยกว่า	21	หน่วยกิต
2.2.2	วิชาชีพเลือก	ไม่น้อยกว่า	14	หน่วยกิต
2.2.3	วิชาการฝึกงาน	ไม่น้อยกว่า	4	หน่วยกิต
3.	หมวดวิชาเลือกเสรี	จำนวนไม่ น้อยกว่า	6	หน่วยกิต

หลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาสังคมศาสตร์

โปรแกรมวิชาการปกครองท้องถิ่น

Associate Degree of Social Science in Local Governing Program

ชื่อเต็ม   อนุปริญญาสังคมศาสตร์ (การปกครองท้องถิ่น)

ชื่อย่อ   ไทย   :   อ.สศ. (การปกครองท้องถิ่น)

                          อังกฤษ   :   A.SS. (Local Governing)

จุดประสงค์โปรแกรมวิชา

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ ด้านการปกครองท้องถิ่น
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในเชิงปฏิบัติการด้านการปกครองท้องถิ่น
3. เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่า มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบ ต่อกิจการท้องถิ่น
4. เพื่อสร้างเจตคติที่ดีของผู้เรียนที่มีต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นไทยตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน
5. เพื่อบริการและเผยแพร่ความรู้แก่บุคลากรในท้องถิ่น สามารถนำความรู้ไปประกอบการงานด้านการปกครองท้องถิ่นไทยอย่างมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองระดับท้องถิ่นตามแนวทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

โครงสร้างหลักสูตร

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 85 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนหน่วยกิตแต่ละหมวดวิชา และแต่ละกลุ่มวิชาดังนี้

1.	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	18	หน่วยกิต
2.	หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	61	หน่วยกิต
2.1	กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	22	หน่วยกิต
2.2	กลุ่มวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	39	หน่วยกิต
2.2.1	วิชาชีพบังคับ	ไม่น้อยกว่า	18	หน่วยกิต
2.2.2	วิชาชีพเลือก	ไม่น้อยกว่า	17	หน่วยกิต
2.2.3	วิชาการฝึกงาน	ไม่น้อยกว่า	4	หน่วยกิต
3.	หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต

**หลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาการบริหารธุรกิจและการจัดการ
โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว**

Associate Degree of Business Management om Tourism Industry Program

ชื่อเต็ม	อนุปริญญาการบริหารธุรกิจและการจัดการ (อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว)
ชื่อย่อ	ไทย : อ.บธ. (อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว) อังกฤษ : A.BM. (Tourism Industry)

จุดประสงค์โปรแกรมวิชา

1. เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างมี ประสิทธิภาพในระดับอนุปริญญา
2. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม และมนุษยสัมพันธ์ ที่ดี สามารถออกไปประกอบอาชีพด้านบริการได้อย่างดี ทั้งในชุมชนที่อาศัยอยู่และ สถานการณ์ต่าง ๆ ทั่วไป
3. เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถประกอบอาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงาน และเป็นพื้นฐานของการศึกษาในระดับสูงต่อไป
4. กับการเป็นครูปทุมวิชัย

โครงสร้างหลักสูตร

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 86 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนหน่วยกิตแต่ละหมวดวิชา และแต่ละกลุ่มวิชาดังนี้

1.	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	18	หน่วยกิต
2.	หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	62	หน่วยกิต
2.1	กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	23	หน่วยกิต
2.2	กลุ่มวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	39	หน่วยกิต
2.2.1	วิชาชีพบังคับ	ไม่น้อยกว่า	21	หน่วยกิต
2.2.2	วิชาชีพเลือก	ไม่น้อยกว่า	14	หน่วยกิต
2.2.3	วิชาการฝึกงาน	ไม่น้อยกว่า	4	หน่วยกิต
3.	หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต

**หลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาการบริหารธุรกิจและการจัดการ
โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป**

Associate Degree of Business Management in General Management Program

ชื่อเต็ม	อนุปริญญาการบริหารธุรกิจและการจัดการ (การจัดการทั่วไป)
ชื่อย่อ	ไทย : อ.บธ. (การจัดการทั่วไป) อังกฤษ : A.BM. (General Management)

จุดประสงค์โปรแกรมวิชา

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพด้านการจัดการทั่วไป
2. เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้พัฒนางานด้านการจัดการให้กับสถานประกอบการได้
3. เพื่อให้มีทักษะทางด้านการจัดการทั่วไปอย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้ผู้เรียนมีพื้นฐานการประกอบการจัดการได้
5. เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ และรักในองค์กร

โครงสร้างหลักสูตร

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 85 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนหน่วยกิตแต่ละหมวดวิชา และแต่ละกลุ่มวิชาดังนี้

1.	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	18	หน่วยกิต
2.	หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	61	หน่วยกิต
2.1	กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	21	หน่วยกิต
2.2	กลุ่มวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	40	หน่วยกิต
2.2.1	วิชาชีพบังคับ	ไม่น้อยกว่า	27	หน่วยกิต
2.2.2	วิชาชีพเลือก	ไม่น้อยกว่า	9	หน่วยกิต
2.2.3	วิชาการฝึกงาน	ไม่น้อยกว่า	4	หน่วยกิต
3.	หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต

หลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาการบริหารธุรกิจและการจัดการ
โปรแกรมวิชาการบัญชี

Associate Degree of Business Management in Accounting Program

ชื่อเต็ม	อนุปริญญาการบริหารธุรกิจและการจัดการ (การบัญชี)
ชื่อย่อ	ไทย : อ.บธ. (การบัญชี) อังกฤษ : A.BM. (Accounting)

จุดประสงค์โปรแกรมวิชา

1. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะในการประกอบอาชีพด้านการบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบและรักในองค์กร
3. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีพื้นฐานด้านการบัญชีเพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี

โครงสร้างหลักสูตร

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 90 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนหน่วยกิตแต่ละหมวดวิชา และแต่ละกลุ่มวิชาดังนี้

1.	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	18	หน่วยกิต
2.	หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	66	หน่วยกิต
2.1	กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	27	หน่วยกิต
2.2	กลุ่มวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	39	หน่วยกิต
2.2.1	วิชาชีพบังคับ	ไม่น้อยกว่า	21	หน่วยกิต
2.2.2	วิชาชีพเลือก	ไม่น้อยกว่า	14	หน่วยกิต
2.2.3	วิชาการฝึกงาน	ไม่น้อยกว่า	4	หน่วยกิต
3.	หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต

**หลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
โปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์**

Associate Degree of Science and Technology in Computer Program

ชื่อเต็ม   อนุปริญญาวิทยาศาสตรและเทคโนโลยี (คอมพิวเตอร์)

ชื่อย่อ   ไทย   : อ.วท. (คอมพิวเตอร์)

                                  อังกฤษ : A.ST. (Computer)

จุดประสงค์โปรแกรมวิชา

1. เพื่อผลิตบุคลากรทางด้านคอมพิวเตอร์ที่สามารถเป็นนักเขียนโปรแกรมและพัฒนาระบบ งานคอมพิวเตอร์ภายในหน่วยงานของรัฐและเอกชน
2. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีความสามารถทางด้านคอมพิวเตอร์ไปประยุกต์ใช้ในงานและประกอบ อาชีพอื่น ๆ ได้
3. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีพื้นฐานการศึกษาในระดับที่สูงกว่าต่อไป
4. เพื่อให้มีเจตคติ มีคุณธรรม จริยธรรม ต่อวิชาชีพ

โครงสร้างหลักสูตร

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 93 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนหน่วยกิตแต่ละหมวดวิชา และแต่ละกลุ่มวิชาดังนี้

1.	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	18	หน่วยกิต
2.	หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	69	หน่วยกิต
	2.1 กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	29	หน่วยกิต
	2.2 กลุ่มวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	40	หน่วยกิต
	2.2.1 วิชาชีพบังคับ	ไม่น้อยกว่า	21	หน่วยกิต
	2.2.2 วิชาชีพเลือก	ไม่น้อยกว่า	15	หน่วยกิต
	2.2.3 วิชาการฝึกงาน	ไม่น้อยกว่า	4	หน่วยกิต
3.	หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต

**หลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
โปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ**

Associate Degree of Science and Technology in Business Computer Program

ชื่อเต็ม   อนุปริญญาวิทยาศาสตรและเทคโนโลยี (คอมพิวเตอร์ธุรกิจ)

ชื่อย่อ   ไทย : อ.วท. (คอมพิวเตอร์ธุรกิจ)   อังกฤษ : A.ST. (Business Computer)

จุดประสงค์โปรแกรมวิชา

1. เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรทางด้านคอมพิวเตอร์ให้มีความรู้ ความสามารถในการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการจัดการเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ทางธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่พนักงาน ควบคุมเครื่องคอมพิวเตอร์ และเป็นผู้ช่วยโปรแกรมเมอร์
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานในด้านบริหารธุรกิจและนำไปใช้ในการประกอบอาชีพอิสระส่วนตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีจินตนาการในการค้นคว้า ปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้า สามารถแก้ปัญหาด้วยหลักการและเหตุผล อันจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตาม เป้าหมายอย่างมีคุณภาพ
5. เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร ด้วยความสำนึกในจรรยาบรรณของวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่และสังคม
6. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีพื้นฐานการศึกษา สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าต่อไป

โครงสร้างหลักสูตร

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 85 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนหน่วยกิตแต่ละหมวดวิชา และแต่ละกลุ่มวิชาดังนี้

1.	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	18	หน่วยกิต
2.	หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	61	หน่วยกิต
2.1	กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	214	หน่วยกิต
2.2	กลุ่มวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	40	หน่วยกิต
2.2.1	วิชาชีพบังคับ	ไม่น้อยกว่า	19	หน่วยกิต
2.2.2	วิชาชีพเลือก	ไม่น้อยกว่า	17	หน่วยกิต
2.2.3	วิชาการฝึกงาน	ไม่น้อยกว่า	4	หน่วยกิต
3.	หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต

**หลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
โปรแกรมวิชาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์**

Associate Degree of Science and Technology in Electronic commerce Program

ชื่อเต็ม   อนุปริญญาวิทยาศาสตรและเทคโนโลยี (พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์)

ชื่อย่อ   ไทย   :   อ.บธ. (พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์)

                          อังกฤษ :   A.ST. (Electronic Commerce)

จุดประสงค์โปรแกรมวิชา

1. เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านบริการธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สามารถปฏิบัติงานในหน่วยงานทางการพาณิชย์ หรือจัดการงานธุรกิจขนาดย่อมได้
2. เพื่อผลิตบุคลากรที่สามารถวางแผนงานและจัดระบบการบริหาร และการบริการทางการค้า ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และรู้จักเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และข้อมูลสารสนเทศบน Web Site หรือสื่อต่าง ๆ เพื่อจัดการในเชิงพาณิชย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมาใช้ในองค์กรทาง การพาณิชย์ได้ เข้าใจหลักการ และสามารถวิเคราะห์สภาพการตลาด เพื่อดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศได้
4. เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติการทางพาณิชย์ มีความคิดสร้างสรรค์ ชี้อัตย์สุจริตต่อวิชาชีพ รับผิดชอบต่อสังคม
5. เพื่อให้สามารถประกอบวิชาชีพอิสระได้

โครงสร้างหลักสูตร

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 91 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนหน่วยกิตแต่ละหมวดวิชา และแต่ละกลุ่มวิชาดังนี้

1.	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	18	หน่วยกิต
2.	หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	67	หน่วยกิต
2.1	กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	21	หน่วยกิต
2.2	กลุ่มวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	46	หน่วยกิต
2.2.1	วิชาชีพบังคับ	ไม่น้อยกว่า	30	หน่วยกิต
2.2.2	วิชาชีพเลือก	ไม่น้อยกว่า	12	หน่วยกิต
2.2.3	วิชาการฝึกงาน	ไม่น้อยกว่า	4	หน่วยกิต
3.	หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต

**หลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาเกษตรศาสตร์
โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีการผลิตปศุสัตว์**

Associate Degree of Agriculture in Live Stock Production Technology Program

ชื่อเต็ม   อนุปริญญาเกษตรศาสตร์ (เทคโนโลยีการผลิตปศุสัตว์)
ชื่อย่อ   ไทย   : อ.กษ. (เทคโนโลยีการผลิตปศุสัตว์)
                                  อังกฤษ : A.Ag. (Live Stock Production Technology)

จุดประสงค์โปรแกรมวิชา

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการจัดการและการดูแลสุขภาพในงานปศุสัตว์ ตามหลักการ และกระบวนการ โดยสามารถนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีพื้นฐานการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น หรือรู้จักนำความรู้ไปปรับปรุงวิชาชีพในงานปศุสัตว์ให้มีความทันสมัย ถูกต้อง เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ตระหนักถึงผลกระทบต่อการเลี้ยงสัตว์ที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อม

โครงสร้างหลักสูตร

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 89 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนหน่วยกิตแต่ละหมวดวิชา และแต่ละกลุ่มวิชาดังนี้

1.	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	18	หน่วยกิต
2.	หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	65	หน่วยกิต
2.1	กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	24	หน่วยกิต
2.2	กลุ่มวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	41	หน่วยกิต
2.2.1	วิชาชีพบังคับ	ไม่น้อยกว่า	19	หน่วยกิต
2.2.2	วิชาชีพเลือก	ไม่น้อยกว่า	18	หน่วยกิต
2.2.3	วิชาการฝึกงาน	ไม่น้อยกว่า	4	หน่วยกิต
3.	หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต

**หลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาเกษตรศาสตร์
โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเกษตร**

Associate Degree of Agriculture in Agricultural Industry Technology Program

ชื่อเต็ม	อนุปริญญาเกษตรศาสตร์ (เทคโนโลยีอุตสาหกรรมเกษตร)
ชื่อย่อ	ไทย : อ.กษ. (เทคโนโลยีอุตสาหกรรมเกษตร) อังกฤษ : A.Ag. (Agricultural Industry Technology)

จุดประสงค์โปรแกรมวิชา

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพด้านอุตสาหกรรม
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถทางด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะทางด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร
4. เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบและรักในองค์กร
5. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพด้านอุตสาหกรรมเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงสร้างหลักสูตร

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 92 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนหน่วยกิตแต่ละหมวดวิชา และแต่ละกลุ่มวิชาดังนี้

1.	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	18	หน่วยกิต
2.	หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	68	หน่วยกิต
2.1	กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	24	หน่วยกิต
2.2	กลุ่มวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	44	หน่วยกิต
2.2.1	วิชาชีพบังคับ	ไม่น้อยกว่า	29	หน่วยกิต
2.2.2	วิชาชีพเลือก	ไม่น้อยกว่า	11	หน่วยกิต
2.2.3	วิชาการฝึกงาน	ไม่น้อยกว่า	4	หน่วยกิต
3.	หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต

หลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้ากำลัง

Associate Degree of Industrial Technology in Electricity Technology Program

ชื่อเต็ม	อนุปริญญาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (เทคโนโลยีไฟฟ้ากำลัง)
ชื่อย่อ	ไทย : อ.กษ. (เทคโนโลยีอุตสาหกรรมเกษตร) อังกฤษ : A.IT. (Electricity Technology)

จุดประสงค์โปรแกรมวิชา

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของไฟฟ้าและสามารถนำพลังงานไฟฟ้า ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติการเชิงวิชาการด้านไฟฟ้า ตลอดจนการควบคุมงานประสานงาน วิเคราะห์ และติดตามผลงานต่อไปได้
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีในสถาบันการศึกษาของรัฐหรือเอกชน
4. เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติงานในหน้าที่ช่างเทคนิคในการควบคุมระบบไฟฟ้า การตรวจซ่อมบำรุงรักษาเครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ไฟฟ้า สามารถทำงานทั้งภาครัฐและเอกชน และประกอบกิจการส่วนบุคคล
5. เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติงานเป็นช่างเทคนิคที่มีประสิทธิภาพตามหลักวิชาการ สามารถควบคุม งานอย่างรอบคอบและเป็นผู้ช่วยวิศวกร
6. เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย ความคิดสร้างสรรค์ ปรับปรุงตนเองให้ ก้าวหน้าตลอดเวลา และแสดงออกในทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติวิชาชีพ
7. เพื่อให้ผู้เรียนมีความศรัทธาต่อวิชาชีพช่างไฟฟ้า

โครงสร้างหลักสูตร

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 95 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนหน่วยกิตแต่ละหมวดวิชา และแต่ละกลุ่มวิชาดังนี้

1.	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	18	หน่วยกิต
2.	หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	71	หน่วยกิต
2.1	กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	22	หน่วยกิต
2.2	กลุ่มวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	49	หน่วยกิต
2.2.1	วิชาชีพบังคับ	ไม่น้อยกว่า	35	หน่วยกิต
2.2.2	วิชาชีพเลือก	ไม่น้อยกว่า	10	หน่วยกิต
2.2.3	วิชาการฝึกงาน	ไม่น้อยกว่า	4	หน่วยกิต
3.	หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต

**หลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีรถยนต์**

Associate Degree of Industrial Technology in Auto-Mechanics Program

ชื่อเต็ม	อนุปริญญาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (เทคโนโลยีรถยนต์)
ชื่อย่อ	ไทย : อ.ทอ. (เทคโนโลยีรถยนต์) อังกฤษ : A.IT. (Auto-Mechanics Technology)

จุดประสงค์โปรแกรมวิชา

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปประกอบอาชีพทางเทคโนโลยีรถยนต์ได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถเพียงพอที่จะศึกษาต่อในระดับสูงได้
3. เพื่อให้สามารถพัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพไปสนับสนุนการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นได้
4. เพื่อปลูกฝังความสำนึกในหน้าที่ และความรับผิดชอบตลอดจนมีศีลธรรม จริยธรรมคุณธรรมในการประกอบอาชีพ

โครงสร้างหลักสูตร

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 89 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนหน่วยกิตแต่ละหมวดวิชา และแต่ละกลุ่มวิชาดังนี้

1.	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	18	หน่วยกิต
2.	หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	65	หน่วยกิต
2.1	กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	24	หน่วยกิต
2.2	กลุ่มวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	41	หน่วยกิต
2.2.1	วิชาชีพบังคับ	ไม่น้อยกว่า	27	หน่วยกิต
2.2.2	วิชาชีพเลือก	ไม่น้อยกว่า	10	หน่วยกิต
2.2.3	วิชาการฝึกงาน	ไม่น้อยกว่า	4	หน่วยกิต
3.	หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาพบว่า มีผู้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตร และการใช้หลักสูตรในหลายลักษณะ ดังนี้

อัจฉรา นิยมภา (2538) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษตามโครงการทดลองสอนภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งศึกษาประชากรผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์พิเศษและครูผู้สอนภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการโดยมีการกำหนดนโยบายและการวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายของ สำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีการประชุมและแต่งตั้งคณะกรรมการ จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ มีการเตรียมบุคลากร โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้ห้องเรียนปกติในการสอน มีห้องปฏิบัติการทางภาษา จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้วิธีสอนแบบฟัง-พูด การฝึกลีลามือโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะที่โรงเรียนจัดทำ ครูจัดทำวัสดุหลักสูตรเพิ่มเติม จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดสอนซ่อมเสริม ประเมินผลโดยตรวจผลงานนักเรียน มีการนิเทศติดตามผลโดยการสอบถามและสังเกตการสอนในชั้นเรียน ส่วนปัญหาในการดำเนินงาน พบว่า การกำหนดนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ไม่ชัดเจน ครูผู้สอนไม่เพียงพอและไม่ได้จบการสอนภาษาอังกฤษโดยตรง ครูมีงานรับผิดชอบหลายด้าน พื้นฐานความรู้นักเรียนต่างกันมาก และขาดเอกสารที่ใช้ประกอบในการจัดทำวัสดุหลักสูตร

นงนุช สีสันต์ (2539) ได้ศึกษาการจัดหลักสูตรภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนภาษาอังกฤษ โดยศึกษากรอบการดำเนินงานด้านการเตรียมการจัดหลักสูตร คือ การวางแผนการจัดหลักสูตร การจัดเตรียมบุคลากร การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การจัดทำเอกสาร และการเตรียมวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน ด้านการดำเนินการจัดหลักสูตร คือ การวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ด้านการนิเทศติดตามผลการจัดหลักสูตร คือ การนิเทศติดตามผลการเตรียมการจัดหลักสูตร และ การดำเนินการจัดหลักสูตร

ผลการวิจัยพบว่า การเตรียมการจัดหลักสูตร มีการวางแผนในรูปคณะกรรมการ แต่ไม่ได้ทำโครงการเป็นลายลักษณ์อักษร มีการจัดครูเข้าสอน ส่งเข้ารับการอบรมและมอบให้

ศึกษาเอกสาร มีการประชาสัมพันธ์โดยการประชุมชี้แจง ครูจัด ตารางสอนตามคบเวลาที่หลักสูตรกำหนด มีการรวบรวมวัสดุและสื่อที่ได้รับจากต้นสังกัดและจัดทำจัดซื้อเพิ่มเติม แต่มีปัญหาคือบุคลากรไม่มีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญในการสอนภาษาอังกฤษ ด้านการดำเนินการจัดหลักสูตร ครูมีการวางแผนการสอนล่วงหน้า แต่ไม่ทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร จัดกิจกรรมโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยสอนตามแนวภาษาเพื่อการสื่อสาร จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดค่ายนิเทศ และมุมภาษาอังกฤษ มีการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจก่อนเรียน และระหว่างเรียน ด้านการนิเทศติดตามผลการจัดหลักสูตร เป็นการนิเทศในรูปคณะกรรมการ เรื่องการเตรียมวัสดุและสื่อ การจัดทำตารางสอน การจัดเตรียมบุคลากร และประชุมวิชาการ และเยี่ยมชั้นเรียนโดยผู้บริหารและครูวิชาการในโรงเรียน แต่พบปัญหา คือ ผู้บริหารไม่มีเวลาในการนิเทศติดตาม คณะทำงานมีงานสอนเต็มเวลา ขาดเครื่องมือในการนิเทศติดตามผล และผู้นิเทศไม่มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษเท่าที่ควร

รศ.ดร. ช่างเนียม (2542) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยศึกษากรอบดำเนินงาน ด้านการบริหารหลักสูตร คือ การจัดทำแผนการใช้หลักสูตร การเตรียมบุคลากร การจัดทำแผนการเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดทำตารางสอน การสนับสนุนวัสดุและสื่อ การเตรียมอาคารสถานที่ และการนิเทศติดตาม ด้านการจัดการเรียนการสอน คือ การเตรียมการสอน การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เทคนิคและวิธีสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนซ่อมเสริม การผลิตและใช้สื่อ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ผลการวิจัย พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารส่วนใหญ่มีการปฏิบัติด้านจัดทำแผนการใช้หลักสูตร เตรียมบุคลากร การจัดทำแผนการเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดทำตารางสอน การสนับสนุนวัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน การเตรียมอาคารสถานที่และบรรยากาศในการใช้หลักสูตร และการนิเทศติดตามให้การช่วยเหลือ แนะนำ ในระดับมาก ปัญหาที่พบคือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการใช้หลักสูตร ขาดบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ ขาดสื่อการเรียนการสอน ขาดงบประมาณ ห้องเรียนไม่เพียงพอ และขาดการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการเตรียมการสอน การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เทคนิคและวิธีสอน การจัดสอนซ่อมเสริม การวัดและประเมินผลการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านการจัด

กิจกรรมเสริมหลักสูตร และการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่พบ ได้แก่ ครูมีจำนวนคาบสอนมาก พื้นฐานความรู้ของนักเรียนแตกต่างกัน เนื้อหาในบทเรียนมาก ขาดงบประมาณ นักเรียนไม่สนใจเรียนซ่อมเสริม และขาดเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานในการวัดผลการเรียนรู้

สุนิสา กาญจนนิยม (2539) ได้ศึกษาการจัดหลักสูตรคอมพิวเตอร์พื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 5 โรงเรียน ที่มีการจัดหลักสูตรคอมพิวเตอร์พื้นฐาน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูหัวหน้ากลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ครูผู้สอนคอมพิวเตอร์พื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบสังเกตการสอน และแบบศึกษาเอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเตรียมการจัดหลักสูตร โรงเรียนมีการวางแผนการจัดหลักสูตร จัดทำแผนการสอน จัดเตรียมบุคลากรโดยสนับสนุนให้หาความรู้เพิ่มเติม จัดครูเข้าสอนตามความสามารถ ความต้องการ และความพึงพอใจ จัดหาและจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร จัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนโดยได้รับการบริจาค จัดเตรียมสถานที่ที่ใช้สอนโดยจัดเป็นห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ จัดเตรียมการวัดและประเมินผลการสอนและมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ด้านการดำเนินการจัดหลักสูตร โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์พื้นฐานให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และยึดครูผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ครูใช้วิธีการบรรยายประกอบการสาธิตให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจริง ประเมินผลการเรียนก่อนการเรียนการสอน ระหว่างการเรียนการสอน และหลังการเรียนการสอน นิเทศการเรียนการสอนโดยผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ โดยการเยี่ยมชั้นเรียนและสอบถามปัญหา ด้านการติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร โรงเรียนมีการดำเนินการติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตรโดยการสอบถามจากผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอน สังเกตการปฏิบัติงานศึกษาจากแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน และมีการติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตรตลอดทั้งปีการศึกษา ปัญหาที่พบคือ โรงเรียนขาดเครื่องมือในการติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร

อรุณแก้ว ลีธรรมชโย (2541) ได้ศึกษาการดำเนินงานการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก โดยประชากรที่ใช้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถาน

ศึกษา หัวหน้างานอาชีพศึกษาระบบทวิภาคี หัวหน้าแผนกวิชา ผู้บริหารสถานประกอบการ และผู้ควบคุมการฝึก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ชั้นเตรียมการ มีการจัดทำโครงการอาชีพศึกษาระบบทวิภาคี การวางแผนการปฏิบัติงาน มีการจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีการประชาสัมพันธ์การจัดอาชีพศึกษาระบบทวิภาคีทั้งสถานศึกษา และสถานประกอบการ ปัญหาที่พบคือ สถานศึกษาจัดหาสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการได้น้อย จำนวนนักเรียนต่ำกว่าเป้าหมาย วิธีการประชาสัมพันธ์ไม่น่าสนใจ และไม่ชัดเจน และขาดงบประมาณสนับสนุน ในชั้นดำเนินการ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานจัดอาชีพศึกษา โดยปรึกษากับผู้บริหารสถานประกอบการ มีการจัดประชุมชี้แจง สถานศึกษารับสมัครและสถานประกอบการคัดเลือกนักเรียน โดยผู้ควบคุมการฝึกเป็นผู้ดำเนินการ มีการแต่งตั้งอาจารย์นิเทศก์และครูฝึก มีการประชุมสัมมนา สถานศึกษาเป็นผู้ปฐมนิเทศนักเรียน การขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนและการลงทะเบียนเรียนตามแผนการเรียนสถานศึกษาจัดทำ สถานประกอบการทำสัญญาการฝึกอาชีพ ชั้นนิเทศติดตามผล มีการนิเทศการเรียนการสอน การติดตามผลสถานศึกษามีการจัดทำสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ปัญหาที่พบคือ สถานศึกษาไม่มียานพาหนะในการเดินทางไปนิเทศ อาจารย์นิเทศก์มีภาระงานสอนมาก และได้รับผลการประเมินจากสถานประกอบการล่าช้า

จากสาระสำคัญ หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญของการจัดหลักสูตรวิทยาลัยชุมชนระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2545 ให้เกิดประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมาย จึงควรมีการศึกษาการเตรียมการจัดหลักสูตร การดำเนินการจัดหลักสูตร และการติดตามผลการจัดหลักสูตร เพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการจัดหลักสูตรดังกล่าวให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป